Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

# APEL

ORGAN ZWIĄZKU ZRZESZEŃ URZĘDNIKÓW SĄDOWYCH i PROKURATORSKICH RZ. P.

Nr 4 — WYCHODZI CO MIESIĄC — Rok X

TREŚĆ NUMERU





**Warszawa** — **KWIECIEŃ** — **Rok 1937**

W sobotę, **dnia 8 maja 1937 r.** o godz. 17 odbędzie się w Warszawie, w sali posiedzeń Sądu Najwyższego (Pl. Krasińskich Nr 5)

## PLENARNE POSIEDZENIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO

Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P.
z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokółu z poprzedniego posiedzenia Zarządu Głównego.
2) Sprawy zjazdowe: a) referaty, b) wnioski Zarządu, c) sprawy organizacyjne.
3) Wnioski.

Na to przedzjazdowe posiedzenie zapraszamy uprzejmie wszystkich Kolegów, członków Zarządu Głównego.

PREZYDIUM ZWIĄZKU ZRZESZEŃ

---

Na zasadzie §§ 27 i 29 statutu Zarząd Główny Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. zwołuje niniejszym

## ZJAZD DELEGATÓW ZRZESZEŃ URZĘDNIKÓW SĄDOWYCH I PROKURATORSKICH Rz. P.

który odbędzie się **w dniach 9 i 10 maja 1937 r.** (niedziela i poniedziałek) w salach **Sądu Najwyższego w Warszawie (Pl. Krasińskich Nr 5)** z następującym porządkiem dziennym obrad:

NIEDZIELA, *dnia 9 maja 1937 r., początek o godz. 10:*

1) Otwarcie Zjazdu Delegatów.
2) Wygłoszenie referatów.
3) Wybór Komisji Mandatowej (przerwa — w czasie której odbędzie posiedzenie Kom. Mandatowa).
4) Sprawozdanie Komisji Mandatowej.
5) Wybór Komisyj: a) statutowo-organizacyjnej, b) budżetowej, c) wnioskowej.
6) Odczytanie protokółu z poprzedniego Zjazdu Delegatów.
7) Sprawozdanie z działalności Zarządu, kasowe i wnioski Komisji Rewizyjnej.
8) Prace w Komisjach.

PONIEDZIAŁEK, *dn. 10 maja 1937 r., o godz. 9 rano:*

9) Sprawozdania Komisyj i uchwalenie decyzyj
10) Wybór prezesa, Zarządu Głównego, Komisji Rewizyjnej i Arbitrażowej.
11) Zamknięcie obrad Zjazdu Delegatów.

ZA ZARZĄD GŁÓWNY:

Gen. Sekretarz (—) **Z. Szkolnicki** Prezes (—) **W. Sikorski**

---

PONIŻEJ ZAMIESZCZAMY POSTANOWIENIA STATUTU ORAZ WSKAZÓWKI, ODNOSZĄCE SIĘ DO WARUNKÓW UCZESTNICTWA W ZJEŹDZIE DELEGATÓW:

§ 25. Zjazd Delegatów składa się: 1) z delegatów Zrzeszeń, wchodzących w skład Związku Zrzeszeń, 2) z członków Zarządu Głównego Związku Zrzeszeń, 3) z naczelnego redaktora wydawnictwa związkowego.

§ 26. Zrzeszenie, liczące poniżej 100 członków, wysyła 1 delegata; Zrzeszenia, liczące powyżej 100 członków, wysyłają 1 delegata na każdych 100 członków, przy czym każda pozostała ilość członków ponad 50, liczy się za pełne 100.

Powaga Zjazdu Delegatów, tej dorocznej naszej uroczystości wymaga, aby Zjazd był najliczniej obesłany, aby nie było okręgu, któryby nie był przez swego przedstawiciela reprezentowany. Zalecamy przeto, aby w Zjeździe wzęili udział nie tylko przedstawiciele Zrzeszeń apelacyjnych, ale i delegaci Kół okręgowych. W tym celu przesyłamy dla każdego Zrzeszenia odpowiednią ilość egzemplarzy niniejszego komunikatu.

Zgodnie z uchwałą Ogólnego Zebrania Delegatów Zrzeszeń z dnia 21 maja 1933 r. zawiadamiamy, że przyznanie mandatów nastąpi na podstawie obliczenia ilości członków, za których odnośne Zrzeszenie wpłaciło Związkowi Zrzeszeń składki członkowskie. Delegaci mają być zaopatrzeni w pisemne pełnomocnictwa swych Zrzeszeń, z wymienieniem ilości członków danego Zrzeszenia. Koszta delegacji pokrywają Zrzeszenia, wysyłające delegatów, przy czym zaznaczamy, że wykluczone jest domaganie się pokrywania kosztów delegacyj przez Związek Zrzeszeń.

Wszelkie wnioski mogą być zgłaszane najpóźniej na 7 dni przed Zjazdem Delegatów na ręce kol. Wacława Sikorskiego, prezsa Związku Zrzeszeń (Warszawa, Pl. Krasińskich 12), albo pod adresem Generalnego Sekretariatu Związku Zrzeszeń (Warszawa, Pl. Krasińskich 5). Wnioski zgłoszone później, nie będą poddane rozważniu Zjazdu Delegatów.

W sprawach najbardziej aktualnych z dziedziny obrony interesów prawnych i materialnych będą wygłoszone na Zjeździe referaty. W razie, gdyby Zrzeszenia lub delegaci zechcieli opracować odnośne tematy, prosimy projekty takich referatów nadesłać w terminie, wyznaczonym dla wniosków. Prace takie będą zużytkowane albo jako referaty na Zjeździe Delegatów, albo jako materiał dyskusyjny w Komisji wnioskowej.

Adresy w korespondencji ze Związkiem Zrzeszeń: prezes kol. Wacław Sikorski, Warszawa, Pl. Krasińskich 12 (tel. 11-92-49); generalny sekretarz kol. Zenon Szkolnicki, Warszawa, Pl. Krasińskich 5 (tel. 11-13-14).

Nr 4 WARSZAWA, KWIECIEŃ 1937 R. Rok X

A P E L

ORGAN PRASOWY ZWIĄZKU ZRZESZEŃ URZĘDNIKÓW SĄDOWYCH I PROKURATORSKICH R. P.

# XV ZJAZD DELEGATÓW

Doroczny Zjazd Delegatów Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich odbędzie się w roku bieżącym w Warszawie w dniu 9 maja.

Zjazd ten jest piętnastym z rzędu na przestrzeni czasu, poczynając od r. 1919, tj. od momentu powstania w Warszawie Centralnej organizacji urzędników sądowych.

Każdy Zjazd — to obrachunek naszego dorobku wspólnego, to zamknięta karta, stanowiąca fragment historii naszego życia zorganizowanego, a jednocześnie rozpoczęcie nowej karty tej historii, na której zapisują się nasze wspólne trudy. Zjazd — to mobilizacja i krzesanie nowych sił wewnętrznych ku kontynuowaniu dalszych wysiłków dla wspólnych celów, to wzbudzenie wiary i oświetlenie jej słońcem nadziei na lepsze jutro.

Wiarą w lepsze jutro musimy żyć i do niego musimy dążyć miarowo, konsekwentnie i z dużym napięciem silnej woli. Musimy, we wspólnym oparciu o nas samych, tworzyć siły duchowe, które pozwolą urzeczywistnić nasze dążenia, zmierzające do zapewnienia poszanowania naszego zespołu, naszej pracy i naszych wysiłków. Musimy usilnie dążyć do tego, aby należycie ustosunkowano się do tych wszystkich potrzeb, które wynikają z naszych praw i obowiązków.

Obowiązkiem każdego z nas jest przyczynienie się do tego, aby Zjazd tegoroczny wypadł okazale, a do tego ma się przyczynić przede wszystkim liczny udział delegatów ze wszystkich okręgów i kół poszczególnych zrzeszeń.

Bliższe i szersze poznanie się kolegów z różnych stron, wspólne troski i wspólna praca około wspólnego dobra—wzmacniają na duchu i cementują podstawy organizacyjne, o które opierają się nasze najżywotniejsze sprawy. Cel jest więc bardzo ważny, mający za zadanie zadokumentowanie powagi akcji solidarności wystąpień i dlatego Zjazd musi być odpowiednio reprezentowany.

W numerze niniejszym zamieszczamy sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego i jego prezydium oraz Redakcji i Administracji naszego wydawnictwa. Jest to pierwsze od szeregu lat sprawozdanie, w którym nie ma minusów w znaczeniu dalszego pogorszenia dotychczasowych warunków egzystencji pracownika państwowego. Jest wprawdzie duże dziedzictwo ujemnych posunięć z lat ubiegłych i trzeba będzie pewnego czasu na usunięcie skutków niefortunnego spadku, ale są objawy, pozwalające snuć wnioski na poprawę, na zacieranie praktyk minionej przeszłości, która się tak ponuro zapisała w naszej pamięci.

Powiemy więcej: po latach poszukiwania dna kryzysu, po latach usuwania i chińszczyzny, jest to pierwsze sprawozdanie, w którym są pewne plusy, oczywiście nie te najważniejsze, na które wszyscy czekamy, wśród których na pierwszym planie jest cofnięcie podatku specjalnego i usunięcie skutków krzywdzącego przeszeregowania, lecz do nich należy zwycięstwo zasady nienaruszalności praw (emerytalnych) i uchylenie myśli i działania, które mogły być groźnym precedensem na przyszłość.

Z innych spraw mamy do zanotowania załatwione pomyślnie postulaty: mianowania na stałe prowizorycznych urzędników z 5-letnią służbą, mianowania kierowników sekretariatów w większych sądach grodzkich, awanse w wysokości 6%, daleko posuniętą sprawę zmiany tabeli stanowisk, mianowania praktykantów po złożonych egzaminach na prowizorycznych, mianowania tychże praktykantów po odbyciu praktyki i złożonym egzaminie w grupie bezpośrednio wyższej od tej, jaka jest przeznaczona dla praktykantów oraz inne, wymienione w sprawozdaniu. Są to wyniki, które nie zadawalają ogółu w całej masie, lecz jako rezultat działalności zawodowej, zaznaczają się pozytywnie załatwionymi pozycjami wśród uchwał poprzedniego Zjazdu i w konsekwencji dają poszczególnym jednostkom zadowolenie i namacalne rezultaty poprawy, wynikające z działalności Związku. Pomyślnie załatwione postulaty są przeważnie tymi, które mają na względzie interes najmłodszych urzędników. Po latach niedoli i klęsk znoszonych przez nas ze stoicyzmem, jest to pierwszy jaśniejszy moment.

Wzywaliśmy do przetrwania i przetrwaliśmy, należy sądzić, najgorsze momenty, lecz musimy pamiętać, że przed nami stoją olbrzymie zadania. Mamy w bliskiej perspektywie zmiany ustaw: uposażeniowej, emerytalnej a za nimi pragmatycznej. Musimy zebrać nowe siły do dalszej obrony i odbudowania utraconych pozycyj naszych praw i naszego bytu. Musimy pamiętać wreszcie, że siła nasza leży w spoistej i silnej organizacji.

# Sprawozdanie Zarządu Głównego

## za okres sprawozdawczy 1936/37

Związek Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. jest nadrzędną organizacją, zespalającą wszystkie Zrzeszenia urzędników wymiaru sprawiedliwości na całym obszarze państwa. Według ustalonych i przyjętych na XIII Zjeździe Delegatów w 1935 r. zasad, Związek ma obejmować Zrzeszenia apelacyjne. Odrębną grupę stanowi organizacja urzędników Sądu Najwyższego.

Do Związku Zrzeszeń należą:

1) *Stowarzyszenie Urzędników Sądu Najwyższego.*

2) *Związek Apelacyjny Urzędników Sądowych w Katowicach.*

Koła okręgowe: Katowice i Cieszyn.

3) *Związek Apelacyjny Urzędników Sądowych w Krakowie.*

Koła okręgowe: Jasło, Nowy Sącz, Rzeszów, Sanok, Tarnów i Wadowice.

4) *Związek Apelacyjny Urzędników Sądowych we Lwowie.*

Koła okręgowe: Brzeżany, Czortków, Kołomyja, Przemyśl, Sambor, Stanisławów, Stryj, Tarnopol i Złoczów.

5) *Związek Apelacyjny Urzędników i Praktykantów Sądowych w Poznaniu.*

Koła okręgowe: Bydgoszcz, Chojnice, Gdynia, Gniezno, Grudziądz, Kalisz, Leszno, Ostrów Wlkp., Starogard, Toruń i Włocławek.

6) *Zrzeszenie Apelacyjne Urzędników Sądowych i Prokuratorskich w Warszawie.*

Koła okręgowe: Białystok, Częstochowa, Łomża, Mława, Piotrków, Płock, Siedlce i Sosnowiec. Do Zrzeszenia tego nie weszło Stowarz. Urzędników Sąd. i Prok. Okręgu Łódzkiego, które jednak należy do Związku Zrzeszeń. (Nie należy ani do Zrzeszenia Apelacyjnego, ani do Związku Zrzeszeń grupa pn. Stowarzyszenie Urzędników Sądowych i Prokuratorskich Okręgu Warszawskiego. Część urzędników z okręgu warszawskiego należy do Zrzeszenia Apelacyjnego, a część — do Stowarzyszenia, będącego w abstynencji do ogólnej organizacji).

7) *Zrzeszenie Apelacyjne Urzędników Sądowych i Prokuratorskich w Wilnie.*

Koła okręgowe: Grodno, Suwałki, Nowogródek, Pińsk, Brześć n. B., Lida.

8) *Zrzeszenie Apelacyjne Urzędników Sądowych i Prokuratorskich w Lublinie.*

Koła okręgowe: Łuck, Radom, Równe i Zamość.

---

Związek Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. zespala Zrzeszenia Apelacyjne, które w programie swej działalności mają zadania gospodarcze i lokalną obronę praw i interesów swych członków. Centrala zaś ma w swej działalności zadania natury ogólnej, a mianowicie obronę praw i interesów ogółu członków zrzeszonych w poszczególnych organizacjach i zastępstwo tychże wobec centralnych władz państwowych.

*Skład Zarządu Głównego:*

Zarząd Główny Związku Zrzeszeń wybrany na Zjeździe Delegatów w dniu 24 maja 1936 r., ukonstytuował się w następujący sposób:

1) Prezes, Sikorski Wacław — Warszawa.
2) Wiceprezes, Koneczna Janina — Warszawa.
3) Wiceprezes Ebel Stefan — Wilno.
4) Gener. sekret., Szkolnicki Zenon — Warszawa.
5) Skarbnik, Charkiewicz Leonard — Warszawa.
6) Redaktor, Przyłuski Jerzy — Warszawa.
7) Zast. skarbn., Ludwikowski Edward — W-wa.
8) Zast. sekret., Jakowicki Ignacy — Warszawa.

*Członkowie Zarządu:*

9) Cichecki Tadeusz — Łódź.
10) Kosmulski Józef — Lublin.
11) Kraszewski Zygmunt — Łomża.
12) Olejowski Stanisław — Lwów.
13) Ossowski Leon Paweł — Toruń.
14) Paszta Jan — Białystok.
15) Sempiński Kazimierz — Poznań.
16) Trzemżalski Władysław — Katowice.
17) Wadowski Ferdynand — Kraków.

*Zastępcy:*

1) Białoń Władysław — Kraków.
2) Jarmoliński Stanisław — Nowogródek.
3) Lewicki Władysław — Stanisławów.
4) Młynarczyk Leon — Katowice.
5) Piszczałka Antoni — Poznań.
6) Popieluch Zygmunt — Warszawa.

*Komisja Rewizyjna:*

1) Frydlewicz Jan — Drohobycz.
2) Majcher Jan — Katowice.
3) Mruz Ignacy — Kalisz.

*Zastępcy:*

1) Jaroszyński Józef — Warszawa.
2) Lakser Mieczysław — Toruń.

*Komisja Arbitrażowa:*

1) Hostyński Władysław, przewodn. — Poznań.
2) Aleksandrowiczówna Halina — Warszawa.
3) Jeż Jan — Katowice.
4) Ludwikowski Edward — Warszawa.
5) Turant Leonard — Warszawa.

*Zastępcy:*

1) Hartman Emil — Kraków.
2) Rosicki Mieczysław — Lwów.

Związek Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R.P., w ramach statutem zakreślonych,

zastępuje interesy swoich członków na terenie Ministerstwa Sprawiedliwości i innych władz państwowych oraz ciał parlamentarnych bezpośrednio w sprawach, które dotyczą wyłącznie zrzeszonego ogółu urzędników sądowych.

W sprawach natury ogólnej, jak obrona bytu, praw i interesów, opartych na przepisach pragmatycznych, uposażeniowych, emerytalnych itp., a dotyczących tak urzędników sądowych, jak i innych urzędników państwowych, Związek współdziała łącznie z innymi organizacjami, zespolonymi lub zgrupowanymi w zespołach porozumiewawczych.

## Szersze zespolenie organizacyjne

### OGÓLNE ZRZESZENIE ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH R. P.

Najbliższą pod względem organizacyjnym i stopniowania jest ugrupowanie związków i stowarzyszeń oparte na statucie pod nazwą: *Ogólne Zrzeszenie Związków i Stowarzyszeń Funkcjonariuszów Państwowych i Samorządowych R. P.*, w skład którego wchodzą niżej wymienione związki centralne o charakterze zawodowo-dekasteryjnym, obejmujące cały obszar państwa i związki zcentralizowane terytorialnie, posiadające zakres działania conajmniej na terenie jednego województwa:

1) Związek Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. w Warszawie,

2) Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych T. N. S. W. w Warszawie,

3) Związek Stowarzyszeń Urzędników Państwowych z akademickim wykształceniem w Warszawie,

4) Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Warszawie,

5) Powszechny Związek Emerytów — i szereg innych.

W bloku tej organizacji reprezentują urzędników sądowych przedstawiciele Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P.: prezes Zarządu Głównego — Wacław Sikorski (który wchodzi w skład Prezydium Ogólnego Zrzeszenia w charakterze wiceprezesa) oraz generalny sekretarz Zenon Szkolnicki (jako skarbnik).

### AKCJA OGÓLNA.
### SPRAWY ZAWODOWE.

W pierwszej części okresu sprawozdawczego obejmującej czas do połowy września 1936 r., tj. do rozwiązania Reprezentacji Zawodowej Pracowników Państwowych, a w następstwie również Centralnej Rady Pracowniczej, które to fakty omówiono oddzielnie, praca Ogólnego Zrzeszenia w sprawach zawodowych podejmowana była za pośrednictwem obu wymienionych centralnych organizacyj ruchu zawodowego urzędniczego, zaś w pozostałej części okresu sprawozdawczego bezpośrednio.

W pracach obu wymienionych organizacyj Ogólne Zrzeszenie, z którego łona pochodził prezes Reprezentacji Zawodowej i Centralnej Rady, a ponadto jeden z sekretarzy Reprezentacji i jeden z członków Kierownictwa Reprezentacji, brało wybitny udział, co znalazło swój wyraz w opracowaniu większości wniosków przez przedstawicieli Ogólnego Zrzeszenia. W konsekwencji, uchwały w aktualnych sprawach zawodowych, powzięte na Zjeździe Ogólnego Zrzeszenia, odbytym w dniu 17 maja 1936 r., przekazane zostały Reprezentacji Zawodowej, która wyłoniła do załatwienia tych spraw komisję złożoną z obu swych sekretarzy. Wspomniana komisja opracowała odpowiednie memoriały, uchwalone z kolei przez Kierownictwo Reprezentacji i złożone następnie Rządowi. Akcja Ogólnego Zrzeszenia względnie Reprezentacji Zawodowej w sprawach zawodowych nie ograniczała się przy tym do opracowywania i składania memoriałów, lecz również obejmowała uzasadnianie odnośnych postulatów na audiencjach oraz akcję w prasie.

Na czoło aktualnych zagadnień zawodowych wysunęła się również w okresie sprawozdawczym sprawa emerytalna, prowadzona przy współudziale Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych. Sprawozdanie w tej części zamieszczamy na innym miejscu.

W listopadzie 1936 r. złożył Zarząd Ogólnego Zrzeszenia w Prezydium Rady Ministrów opracowane przez siebie: projekt ustawy o zatarciu i złagodzeniu kar porządkowych tudzież dyscyplinarnych oraz o umorzeniu dochodzeń służbowych, potrąceń z uposażenia i kosztów postępowania dyscyplinarnego oraz projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zmiany tabeli stanowisk we władzach, zakładach i instytucjach państwowych. Równocześnie przesłano Ministrowi Skarbu opracowane przez Zarząd Ogólnego Zrzeszenia projekty ustaw w sprawie: zmiany dekretu o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszów publicznych, zmiany ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych z 1933 r. oraz zmiany rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 28 października 1933 r. o zmianie ustawy emerytalnej. Równocześnie przesłano Ministrowi Skarbu obszerny memoriał, w którym uzasadniono konieczność wydania wymienionych ustaw.

Wreszcie w związku z zapowiedzią Ministra Skarbu, że na następnej zwyczajnej sesji sejmowej złoży projekt o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych, obejmujący całokształt zagadnień uposażeniowych, Zarząd Ogólnego Zrzeszenia przystąpił do prac nad ustaleniem zasad, na których ustawa uposażeniowa winna zostać oparta.

Jak z wyżej przedstawionego stanu rzeczy wynika, Zarząd Ogólnego Zrzeszenia nie szczędził również w okresie sprawozdawczym wysiłków, zdążających do polepszenia prawnego i materialnego położenia pracowników państwowych. Osiągnięcie pozytywnych rezultatów tylko na niektórych odcinkach, jak sprawa awansów i sprawa emerytalna, przypisać należy nieprzychylnemu od szeregu lat a niczem nieuzasadnionemu stanowisku Rządu wobec pracowników państwowych, na co niewątpliwie wpływa w wysokim stopniu rozbicie osiągniętej przed kilku laty z wielkim trudem konsolidacji urzędniczego ruchu zawodowego, z drugiej zaś strony brak odpowiedniego poparcia centrali ze strony jej członków, co wyraża się chociażby w nałogowym zaleganiu z opłatą składek członkowskich.

## REPREZENTACJA ZAWODOWA PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

Najwyższą formą organizacyjnego zespolenia była Reprezentacja Zawodowa Pracowników Państwowych, która powstała 10 marca 1935 r. z połączenia się dwóch ugrupowań pracowników państwowych, a mianowicie: Naczelnego Komitetu i Międzyzwiązkowego Komitetu, które wchodziły do Centralnej Rady Pracowniczej. Organizacja ta zaznaczając się intensywną działalnością w obronie spraw zawodowych, przetrwała do 22 września 1936 r., tj. do dnia, w którym niżej wymienione związki: 1) Stowarzyszenie Urzędników Państwowych, 2) Związek Niższych Funkcjonariuszów Państwowych, 3) Związek Niższych Funkcjonariuszów Poczt i Telegrafów, 4) Związek Nauczycielstwa Polskiego, 5) Związek Pracowników Poczt i Telegrafów, 6) Związek Pracowników Skarbowych, 7) Związek Urzędników Kolejowych i 8) Związek Pracowników Umysłowych Administracji Wojskowej — tworzące Międzyzwiązkowy Komitet wypowiedziały jednostronnie umowę, mocą której stworzona została Reprezentacja Zawodowa.

Przyczyną wypowiedzenia umowy była rozbieżność poglądów, mianowicie: jeden kierunek, reprezentowany przez Ogólne Zrzeszenie, stał na gruncie obrony praw i interesów ściśle zawodowych w granicach ustawodawstwa urzędniczego, drugi — reprezentowany przez związki, zgrupowane w Międzyzwiązkowym Komitecie, propagował koncepcję stworzenia programu społeczno-gospodarczego i wprowadzenie do działalności swej dążenia do realizowania go. W wyniku zajętego stanowiska ugrupowanie to przyjęło i ogłosiło „ideową deklarację społeczno-gospodarczą“ w której wypowiedziano się za nawiązaniem łączności ze związkami zawodowymi pracowników fizycznych, za przeprowadzeniem reformy rolnej, kontrolą kluczowych gałęzi przemysłu przez organizacje społeczne, przymusowy skup złota, skrócenie czasu pracy z utrzymaniem nienaruszalności płac.

Wobec takiej rozbieżności poglądów i dążeń Międzyzwiązkowy Komitet jako motyw swego wystąpienia podał niemożność uzyskania zgody Ogólnego Zrzeszenia na swoją ideową deklarację społeczno-gospodarczą.

W związku z tym Zarząd Ogólnego Zrzeszenia stwierdził i ogłosił co następuje:

1) że szczególnie ciężkie położenie najszerszych warstw pracowników państwowych czynnych i emerytowanych, a nadto groźba dalszego pogorszenia go w niedalekiej przyszłości wskazuje na potrzebę ścisłej współpracy na terenie zawodowym wszystkich organizacyj pracowników czynnych i emerytowanych, która, jak doświadczenie wykazało, jest możliwa i prowadziła do coraz lepszych wyników;

2) że, wobec tego, wszelkie próby uniemożliwienia tej współpracy w tak groźnej chwili pod pozorem potrzeby uzgodnienia stanowisk na terenie poza zawodowym spotkać się powinny z protestem ogółu pracowników, tym bardziej,

3) że ogłoszona w prasie „deklaracja społeczno-gospodarcza“, w imię której zaatakowano współpracę organizacyjną, nie zawiera żadnego programu zdolnego wydźwignąć kraj nasz z ciężkiego kryzysu, lecz jest tylko fragmentarycznym powtórzeniem haseł niektórych stronnictw radykalnych, niezgodnych ani z szerzej pojętym interesem państwa, ani ze stanowiskiem i z potrzebami pracowników państwowych.

Wobec tego Zarząd Ogólnego Zrzeszenia apeluje do członków Ogólnego Zrzeszenia, ażeby podjęli jak najrychlej energiczną i solidarną akcję w obronie naruszonych i zagrożonych praw ogółu pracowników w dziedzinie pragmatyki służbowej, uposażeń i emerytur, oraz w tym celu utworzyli wspólny silny front zawodowy.

Do Reprezentacji Zawodowej należały: związki wchodzące w skład Ogólnego Zrzeszenia, związki, grupujące się w Międzyzwiązkowym Komitecie, a ponadto Zjednoczenie Kolejowców Polskich (najliczniejsza organizacja kolejowców) oraz Związek Polskich Zrzeszeń Emerytalnych.

W okresie sprawozdawczym Reprezentacja Zawodowa aż do czasu jej rozwiązania przejawiała swoją działalność w następujących sprawach:

## ANDIENCJA U PREZESA RADY MINISTRÓW.

W dniu 16 lipca 1936 r. delegacja Reprezentacji Zawodowej Pracowników Państwowych została przyjęta na dłuższej audiencji przez p. Premiera F. Sławoja-Składkowskiego.

Na audiencji tej delegacja poruszyła następujące zagadnienia: stosunku rządu do ruchu zawodowego, rewizji przepisów uposażeniowych w kierunku przywrócenia dodatków ekonomicznych oraz dodatków za wysługę lat (szczebli), zniesienia zwiększonego podatku dochodowego od uposażeń kontraktowych pracowników państwowych, opłacających podatek nadzwyczajny oraz zagadnienie emerytalne.

W związku z powyższą audiencją na odbytym posiedzeniu Kierownictwa Reprezentacji Zaw. Prac. Państw. postanowiono opracować i przedłożyć Rządowi specjalny memoriał, w którym szczegółowo uzasadnione będzie stanowisko ruchu zawodowego pracowników państwowych w sprawach omówionych podczas audiencji.

Kierownictwo Reprezentacji Zawodowej Pracowników Państwowych w dniu 17 sierpnia 1936 r. złożyło memoriał p. Prezesowi Rady Ministrów. Memoriał ten omawia te sprawy, które były poruszone przez delegację Reprezentacji Zawod. Prac. Państw. na audiencji u p. Premiera w dn. 16 lipca 1936 r. (memoriał ten podaliśmy w nr 9 „Apelu“ za r. 1936).

Należy zaznaczyć, że zgodnie z życzeniem Pana Premiera delegacja Reprezentacji będzie odbywała konferencje z Szefem Rządu raz na miesiąc w celu informowania p. Premiera o aktualnych zagadnieniach zawodowych pracowników państwowych.

Na ostatnim posiedzeniu Kierownictwa Reprezentacji Zaw. Prac. Państw. postanowiono wszcząć starania o audiencje u p. Ministra Oświaty oraz p. Ministra Opieki Społecznej w celu omówienia spraw: zwrotów opłat szkolnych oraz pomocy lekarskiej.

## MEMORIAŁY.

Dnia 25 lipca 1936 r. przez Kierownictwo Reprezentacji Zawodowej P. P. zostały wniesione ponownie do Prezydium Rady Ministrów oraz Ministrów Komunikacji i Opieki Społecznej memoriały, zawierające następujące postulaty:

1) o przemianowaniu pracowników kontraktowych i prowizorycznych na stałych,
2) o zmianę tabeli stanowisk,
3) o zmianę przepisów o ocenach kwalifikacyjnych,
4) o przyznanie zwrotu opłat szkolnych,
5) o przywrócenie 50% ulg kolejowych wg obowiązującej taryfy dla wszystkich pracowników państwowych i emerytów oraz o przyznanie 80% ulg kolejowych dla kierowanych na kurację,
6) o rozszerzenie zakresu państwowej pomocy lekarskiej przez szersze zastosowanie lecznictwa zapobiegawczego, wprowadzenie pomocy dentystycznej, objęcie pomocą lekarską rodziców i rodzeństwo, będących na utrzymaniu uprawnionego do pomocy lekarskiej, zniesienie opłat za karty porady i przedłużenie okresu leczenia w zakładach leczniczych członków rodziny do 6 miesięcy w roku.

## KONFERENCJA PRASOWA.

W dniu 2 lipca 1936 r. odbyła się zwołana przez Kierownictwo Reprezentacji Zawodowej Prac. Państwowych, konferencja prasowa, na której z przedstawicielami prasy codziennej poruszone były aktualne sprawy pracowników państwowych, a ponadto sprawa stosunku Rządu do organizacyj pracowniczych. Celem tej konferencji było należyte zaznajomienie i właściwe poinformowanie przedstawicieli prasy o całokształcie bieżących zagadnień zawodowych, wytwarzaniu się fałszywej opinii około spraw urzędniczych, a poruszanych w prasie przez czynniki niekompetentne lub tendencyjnie nastawione.

## CENTRALNA RADA PRACOWNICZA.

Centralna Rada Pracownicza uległa również rozwiązaniu automatycznie po rozwiązaniu Reprezentacji Zawodowej.

C. R. P. była najwyższą reprezentacją świata pracowniczego, do której oprócz Reprezentacji Zawodowej Pracowników Państwowych wchodziły: Rada Naczelna Związków Zawodowych Pracowników Samorządowych oraz Unia Związków Pracowników Umysłowych (prywatnych). C. R. P. skupiała około 70 związków centralnych i ponad 500.000 członków fizycznych.

Na jej miejsce dwie ostatnie z wymienionych organizacyj oraz Międzyzwiązkowy Komitet, które przyjęły jako platformę dla swej działalności ideową deklarację społeczno-gospodarczą, powołały tzw. Centralną Komisję Porozumiewawczą, która skupia około 40 związków i 200.000 członków fizycznych.

Zestawienie tego, co reprezentowała Centr. Rada Pracownicza, a obecnie reprezentuje Centralna Komisja Porozumiewawcza daje jaskrawy dowód skutków rozbicia ruchu zawodowego wśród świata pracowniczego.

Jako zadania i cele organizacyj występują: konsolidowanie, pogłębianie i koordynowanie ruchu zawodowego w Polsce, obrona interesów zawodowych i kulturalnych, a przede wszystkim obrona warunków bytu materialnego i prawnego świata pracy.

Wobec rozbicia się ruchu zawodowego oczywistym staje się, że obrona interesów zawodowych traci na swej sile, co może odbić się ujemnie na skuteczności zabiegów przy realizowaniu spraw zawodowych.

## SPRAWY EMERYTALNE.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się wytężoną akcją w obronie praw emerytalnych, naruszonych dekretem z 22 listopada 1935 r. Akcja rozpoczęła się kongresem pracowniczym 24 listopada 1935 r. i następnie była kontynuowana przez wszystkie organizacje urzędników czynnych, skupione w Reprezentacji Zawodowej, w Ogólnym Zrzeszeniu Związków i Stowarzyszeń łącznie ze Związkiem Polskich Zrzeszeń Emerytalnych.

Odbyło się szereg posiedzeń, zebrań, konferencyj, interwencyj prasowych itp., które wypełniały w znacznej mierze działalność Prezydium Zarządu Głównego Związku łącznie z zespolonymi organizacjami.

W szczególności: na dzień 28 maja 1936 r. zwołano kongres, stanowiący doniosły etap w walce o prawa emerytalne. Kongres ten uchwalił żądać: 1) natychmiastowego zniesienia dekretu, odliczającego część lat służby tzw. zaborczej i pracy zawodowej, jako podważającego praworządność i naruszającego nabyte prawa, 2) cofnięcie podwyżki podatku dochodowego od uposażeń emerytalnych, 3) przywrócenie odjętych tzw. zaborczym emerytom praw i powołania do służby kwalifikowanych i zdolnych do pracy pracowników, pozostających na emeryturze, 4) określenia minimum emerytury na 100 zł miesięcznie, 5) zniesienia różnic w wymiarze zaopatrzenia emerytalnego dla wojskowych bez względu na termin przejścia ich w stan spoczynku, 6) bezzwłocznego powołania, zgodnie z danym przyrzeczeniem, przedstawicieli Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych wszystkich dzielnic do komisji do zbadania problemu emerytalnego i zaniechania wszelkiej myśli o dalszej rewizji emerytur bez uzgodnienia jej z tymiż przedstawicielami oraz 7) ażeby na czele komisji tej postawiono osobę obeznaną z problemem emerytalnym oraz ustosunkowaną do niego rzeczowo, bezstronnie i bez uprzedzeń.

W czerwcu 1936 r. zwołała Reprezentacja Zawodowa Pracowników Państwowych konferencję prasową, poświęconą sprawie emerytalnej, w której brali udział przedstawiciele największych dzienników stołecznych. Na konferencji tej złożono następującą deklarację: „Po zapoznaniu się z ogłoszonymi w prasie tezami Ministerstwa Skarbu, dotyczącymi zmian w stosowaniu dekretu Prezydenta R. P. z dnia 22.XI.1935 r. o odliczeniu części lat służby zaborczej, a zawartymi w projekcie rewizji emerytur, przedstawiciele organizacyj pracowników państwowych oświadczają: 1) że od pierwszej chwili po wydaniu wspomnianego dokretu domagają się zniesienia go w stosunku do wszystkich emerytów, wdów i sierot, jako naruszającego zasady prawa i słuszności, i że

postulat ten podtrzymują nadal w całej rozciągłości; 2) że przedstawione tezy Ministerstwa Skarbu nie tylko nie uwzględniają tego postulatu, ale w dodatku zmierzają do dalszego ograniczenia praw emerytów państwowych przez uchylenie niewątpliwie słusznych postanowień art. 9, 11 i 25 ustawy emerytalnej; 3) że ponadto tezy te zmierzają do dalszej obniżki uposażeń pracowników czynnych, obłożonych niedawno wysokim podatkiem od wynagrodzeń a nadto spłacających jeszcze raty pożyczki inwestycyjnej; 4) że obniżka płac dokonana ustawą z 1933 r. w poszczególnych grupach uposażenia była uzasadniona bezpośrednim świadczeniem Skarbu Państwa na rzecz Państwowego Zakładu Emerytalnego, które to świadczenia wobec dokonanej następnie dalszej obniżki uposażeń powinno być w całej rozciągłości utrzymane względnie uzupełnione; 5) że ze względu na ład prawny w Państwie i konieczność podtrzymania zaufania do obowiązujących ustaw, wydawanie ustaw uszczuplających prawa dobrze nabyte z działaniem wstecznym uważają organizacje urzędnicze za rzecz niedopuszczalną i niezgodną z zapewnieniem Ministra Skarbu, danym na naradzie gospodarczej w dniu 28 lutego 1936, wedle którego: „okres cięć mechanicznych związany ze sprawą zrównoważenia budżetu mamy już definitywnie poza sobą i wracać do tych metod nie będziemy. Ani poborów urzędniczych, ani innych dorze nabytych praw nie zaczepimy w przyszłości"; 6) że wreszcie odciążenie budżetu emerytur jest możliwe przy zastosowaniu innych niekrzywdzących środków, w pierwszym rzędzie przez wstrzymanie dopływu emerytów i przez powołanie z powrotem do służby, zwłaszcza na wolne etaty, emerytów przedwczesnych a wykwalifikowanych i zdolnych do pracy. W tym też kierunku przedstawiciele organizacyj pracowniczych zgłaszają gotowość do wydatnej współpracy".

Powyższe oświadczenie wydrukowała część prasy stołecznej i prowincjonalnej.

Wspomniane tezy Ministerstwa Skarbu obejmowały: 1) uzależnienie nabycia praw emerytalnych przed upływem 15 lat służby państwowej od ponad 50%-ej niezdolności do zarobkowania, 2) uchylenie postanowień art. 11 ustawy emerytalnej o doliczeniu przy wymiarze uposażenia emerytalnego 10 lat po 10-letniej służbie, w razie trwałej niezdolności do służby i trwałej utraty bez własnej winy 95% zdolności do zarobkowania, 3) ograniczenie łącznej kwoty zaopatrzenia emerytalnego i wynagrodzenia pobieranego za pracę w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym, czy też samorządzie terytorialnym lub gospodarczym, w instytucji ubezpieczeń społecznych, a nawet w instytucjach prywatnych do 100% ostatnio w służbie czynnej pobieranego uposażenia wraz z dodatkami (art. 25 ustawy emerytalnej); 4) określenie maksimum emerytury funkcjonariusza państwowego na 1.000 zł, wdowy na 500 zł i odpowiednie maksimum dla sierot; 5) niestosowanie art. 2 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22 listopada 1935 r. do emerytów odznaczonych orderami: Orła Białego, Virtuti Militari, Odrodzenia Polski, Krzyżem i Medalem Niepodległości, Krzyżem Walecznych i Krzyżem Zasługi oraz tych, którzy w dniu 1 marca 1936 r. mieli ukończonych lat 65, a których uposażenie emerytalne za marzec 1936 r. nie przekraczało 100 zł; 6) możność podwyższenia przez Ministra Skarbu na wniosek właściwego ministra osobom, które pełniąc służbę w państwach zaborczych zasłużyły się swą działalnością dla narodu i państwa, uposażenia emerytalnego do wymiaru, któryby im przysługiwał, gdyby do nich nie zastosowano wspomnianego art. 2 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22.XI.1935; 7) ustalenie składek emerytalnych i pełnego wymiaru uposażenia emerytalnego w ten sposób, ażeby składki te pokrywały wydatki na emerytury bez obciążenia Skarbu Państwa".

W wyniku intensywnie prowadzonej akcji i zmobilizowanej opinii publicznej zarysowała się możliwość zniesienia dekretu listopadowego, co miało nastąpić już miesiącach czerwcu — lipcu — sierpniu 1936 r. Na przeszkodzie temu stanęła głównie — rozbieżna akcja, prowadzona przez różne lokalne grupy emerytów w poszczególnych ośrodkach.

W lipcu 1936 r. delegacja Reprezentacji Zawodowej Prac. Państw. przedstawiła p. Premierowi wśród licznych postulatów (wymienionych na innym miejscu) także sprawę zniesienia dekretu listopadowego i otrzymała zapowiedź, że będzie powiadomiona o nowych projektach rządowych dotyczących spraw emerytalnych. Reprezentacja Zawodowa ponadto poruszyła sprawę dekretu emerytalnego w obszernym memoriale, przedstawionym p. Premierowi w sierpniu 1936 r. Reprezentacja Zawodowa i Związek Polskich Zrzeszeń Emerytalnych otrzymały od p. Ministra Skarbu pismo z dn. 4.IX.1936 (zamieszczone w nr 9 „Apelu") wyjaśniające zamiary Rządu w sprawie załatwienia problemu emerytalnego. W piśmie tym Minister Skarbu uznał, że dekret listopadowy dotkliwie zaciążył na sytuacji emerytów, szczególnie tych, których egzystencja zależy wyłącznie od emerytury płaconej przez Skarb Państwa i zaznaczył, że powołana przez niego komisja, która miała zadanie przestudiowania całokształtu zagadnienia emerytalnego, wysunęła wnioski w kierunku złagodzenia art. 2 dekretu w stosunku do osób zasłużonych oraz zupełnie niezdolnych do pracy, wynagrodzenie których nie przekracza 100 zł. Oczywiście że i te wnioski miały być uwarunkowane ograniczeniami w zakresie uprawnień emerytów pracujących zarobkowo, w zakresie doliczania lat służby i in.

Wnioski te poddane dyskusji w rozszerzonym składzie komisji doznały krytycznego przyjęcia, jako pogłębiające niezadowolenie emerytów. W tym stanie rzeczy p. Minister Skarbu postanowił zrezygnować z dalszych prac komisji i polecił opracowanie nowego projektu ustawodawczego, obejmującego całokształt zagadnień emerytalnych i projekt ten zamierzał wnieść pod obrady ciał ustawodawczych.

Związek Polskich Zrzeszeń Emerytalnych w porozumieniu z Reprezentacją Zawod. Prac. Państw. wysłał do p. Ministra Skarbu memoriał w odpowiedzi na jego pismo z dn. 4.IXI.1936, w którym uzasadnił szczegółowo zgłoszone przez siebie następujące trzy postulaty: 1) o spowodowanie jak najrychlejszego zniesienia dekretu listopadowego, odliczającego część lat tzw. służby zaborczej i pracy zawodowej w stosunku do wszystkich emerytów, wdów i sierot z ważnością do dnia 1 kwietnia 1936 r.; 2) o powołanie przedstawicieli naszych organizacyj do współdziałania przy opracowaniu nowego projektu ustawy eme-

rytalnej, oraz 3) o spowodowanie wstrzymania dopływu emerytów i powołania z powrotem do służby funkcjonariuszów przedwcześnie przeniesionych w stan spoczynku.

Po konferencjach odbytych dnia 26 października 1936 r. u Ministra Skarbu i dn. 27 października 1936 r. u dyrektora Departamentu Administracyjnego Ministerstwa Skarbu okazało się, że Rząd zamierza wnieść do Sejmu projekt tzw. „małej ustawy", obejmującej tylko zniesienie dekretu z listopada 1935 r. oraz równoczesne obniżenie uposażeń emerytalnych o 10%, natomiast wstrzymuje się narazie od wniesienia projektu nowej ustawy emerytalnej. Zgodnie zatem ze stanowiskiem Reprezentacji Zawodowej i Polskich Zrzeszeń Emerytalnych uchylenie dekretu listopadowego i obniżka uposażeń o 10% miała nastąpić nie w formie dekretu, wykluczającego możność wszelkiej dyskusji, lecz w formie osobnej usatwy. Natomiast wbrew stanowisku wymienionych organizacyj Rząd zaprojektował równoczesną obniżkę uposażeń emerytalnych o 10%. Pomysł rekompensaty w postaci obciążenia wszystkich uposażeń emerytalnych 10%-wą zniżką i innymi ograniczeniami za zniesienie dekretu listopadowego wyłonił się na tle odrębnej działalności ugrupowań emerytalnych w Krakowie i Poznaniu i był akceptowany przez grono osób, prowadzących akcję nieuzgodnioną ani ze Związkiem Zrzeszeń Emerytalnych, ani z centralnymi organizacjami urzędników czynnych, przyjmując tym samym na siebie odpowiedzialność za łączenie zniesienia dekretu listopadowego z nieuzasadnioną rekompensatą ze strony emerytów. Skoro jednak następnie okazało się, że Ministerstwo Skarbu rozważa możliwość wniesienia do Sejmu projektu nowej ustawy emerytalnej, obejmującego również cofnięcie dekretu listopadowego i 10%-wą obniżkę emerytur, Związek Polskich Zrzeszeń Emerytalnych, współpracujący w tej sprawie z Ogólnym Zrzeszeniem, powołał do opracowania opinii o wspomnianym projekcie specjalną komisję.

Z kolei Rząd zaniechał zamiaru wnoszenia do Sejmu projektu nowej ustawy emerytalnej, zgodnie z żądaniem Ogólnego Zrzeszenia i Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych, natomiast wniósł do Sejmu projekt tzw. „małej ustawy", zawierający uchylenie art. 2 i 3 dekretu listopadowego, uchylenie art. 11 ustawy emerytalnej z r. 1923, w razie pobierania wynagrodzenia z tytułu jakiegokolwiek zatrudnienia, ograniczenie emerytury do 100% uposażenia z dodatkami ostatnio otrzymywanego w służbie czynnej i zmniejszenie emerytur o 10%. Wobec powyższego wszczęto zarówno na terenie Rządu jak i ciał ustawodawczych akcję przeciw wyżej przytoczonym postanowieniom nowego projektu.

W akcji tej, toczącej się około emerytur, wysuwany był stale pogląd, że racjonalne oszczędności można osiągnąć przez normalizację budżetu emerytur, tj. przez wstrzymanie dopływu emerytów i przyjęcie z powrotem do służby zwłaszcza na wolne etaty, przedwcześnie emerytowanych urzędników. Pokrycie dla owych 12 mil. zł powinno się znaleźć w każdym bądź razie w innych źródłach dochodu, czy oszczędności, lecz nie kosztem zubożałych emerytów i przy stosowaniu takich metod, jak naruszanie praw dobrze nabytych i gwarantowanych na mocy ustaw państwowych.

W debacie nad budżetem emerytalnym zabierali głos posłowie: Wagner, Pacholczyk, Celewicz, Pochmarski, Dębicki, Starzak, Jedynak i w nawiązaniu do przedmiotu sprawy, która stanowi nie tylko kwestię budżetową, lecz problem społeczno-państwowy, dali krytyczny wyraz co do niewłaściwie stosowanej polityki personalnej i potrzeby naprawienia krzywdy emerytom.

Zabrał głos również wiceminister Skarbu p. Grodyński, który omówiwszy techniczną stronę budżetu oświadczył, że konieczność położenia tamy przyrostowi emerytów jest jednym z najdonioślejszych zagadnień. W tym celu są wydane zarządzenia Rady Ministrów, Premiera i Ministra Skarbu, które sprowadzają do minimum możność przedwczesnego emerytowania. Te zarządzenia są i będą ściśle wykonywane, aby wzrost wydatków emerytalnych nie potęgował się.

Nowa ustawa uposażeniowa i nowa ustawa emerytalna jest na warsztacie pracy Ministerstwa Skarbu i będzie przedłożona Sejmowi na następnej sesji.

Na zakończenie wicepremier p. inż. Kwiatkowski mówiąc o trudnych warunkach, w jakich rozpoczął urzędowanie i konieczności powzięcia szybkiej decyzji zaznaczył, że *obecnie nadszedł moment właściwy dla naprawienia tego, co w tej decyzji było błędem.*

Sprawozdawca sejmowy budżetu emerytur poseł Ostafin (patrz sprawozdanie w „Apelu" nr 2/37) również ustosunkował się krytycznie do dekretu listopadowego i w celu uregulowania i ustabilizowania zagadnienia emerytalnego uważał za wskazane: 1) powołanie specjalnych komisyj, które by zbadały służbę każdego emeryta indywidualnie, 2) powtórne badania lekarskie wszystkich młodych emerytów i przywrócenie do służby uznanych za zdrowych, 3) uchylenie dekretu z 22 listopada 1935 r. Zapowiedział zgłoszenie do laski marszałkowskiej projektu ustawy znoszącej ten dekret przy zachowaniu równowagi budżetowej, ku czemu mają służyć zmiany w ustawie emerytalnej:

1) emeryt otrzymujący pobory z tytułu posady, może otrzymać tylko taką część emerytury, która łącznie z uposażeniem na zajmowanym stanowisku nie przekraczałaby uposażenia z dodatkami, pobieranego ostatnio w służbie czynnej. Ograniczenie to nie stosuje się, jeżeli emerytura z wynagrodzeniem za pracę nie przekracza 400 zł rocznie. 2) Przeniesienie na emeryturę z powodu złego stanu zdrowia może nastąpić, jeżeli komisja lekarska stwierdzi utratę co najmniej 50% zdolności do pracy zarobkowej (ma to na celu zahamowanie dotychczasowej chwalebnej działalności komisyj lekarskich). 3) Doliczenie 10 lat do emerytury przy utracie co najmniej 95% zdolności do pracy pozostawia się swobodnemu uznaniu władzy. 4) Ustanawia się czasowo opłatę od zaopatrzeń emerytalnych, przyznanych na podstawie ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lutego 1934 r. (w punktach przy mnożnej 0,43 zł), która wynosi w pierwszym roku 5% i zmniejsza się w latach następnych co rok o 1%, a potem wygasa. Opłacie nie podlegają zaopa-

trzenia dla emerytów do 100 zł, dla wdów do 50 zł i dla sierot do 25 zł miesięcznie.

Skoro okazało się, że ze sfer poselkich wniesiony zostanie do Sejmu projekt ustawy emerytalnej (wniosek posła Ostafina), niemal identyczny z poprzednim projektem Rządu, zwołano na dzień 5 lutego 1937 r. ogólne zebranie członków organizacyj, wchodzących w skład Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych przy udziale przedstawicieli Ogólnego Zrzeszenia oraz Zjednoczenia Kolejowców Polskich, a na zebraniu tym uchwalono następującą rezolucję:

„Ogólne zebranie emerytów, odbyte dnia 5 lutego 1937 r. w Warszawie, przy udziale członków Zarządu Ogólnego Zrzeszenia: 1) uważając, że emeryci państwowi już przed wejściem w życie dekretu z dn. 22.XI.1935 r., odliczającego część lat służby zaborczej, ponieśli ze swych niedostatecznych zaopatrzeń największe ofiary na rzecz równowagi budżetowej, domaga się uchylenia bez żadnej rekompensaty krzywdy, wyrządzonej wspomnianym dekretem, zwłaszcza zaś bez uszczuplenia resztek uprawnień, wynikających z art. 11, 25, 29 i innych ustawy emerytalnej; 2) aprobuje w całości dotychczasowe stanowisko Polskich Zrzeszeń Emerytalnych i plany dalszej akcji w obronie praw emerytów państwowych oraz 3) wzywa wszystkich emerytów, ażeby jak najrychlej skupili się w organizacjach, należących do Związku Polskich Zrzeszeń Emerytalnych, który, jak jego dotychczasowa działalność wykazała, jest jedyną centralą emerytów, stojącą rzeczywiście na straży ich dobra“.

Wniesiona przez posła Ostafina nowela emerytalna z małymi zmianami przeszła przez Sejm, lecz na plenum Senatu poddana była ostrej krytyce i odesłana z powrotem do komisji. Wobec tego Rząd zapowiedział wniesienie nowej ustawy uposażeniowej łącznie z emerytalną w listopadzie roku bieżącego; można przypuszczać że zmiany projektowane przez posła Ostafina doczekają łącznego traktowania z zamierzeniami Rządu, o ile nie znajdzie wcześniejszego załatwienia przy ewentualnym zwołaniu nadzwyczajnej sesji parlamentarnej.

Z projektem posła Ostafina nie byliśmy związani, gdyż staliśmy na gruncie zniesienia dekretu listopadowego bez żadnych rekompensat tak ze strony emerytów, jak i czynnych urzędników; natomiast przyjęły go ugrupowania emerytów, prowadzących akcję odosobnioną, jako zwycięstwo mające być zapisane na ich dobro.

Należy zaznaczyć, że ujemne wyniki akcji emerytalnej, rzeczywiście obciążają całkowicie i niepodzielnie nieskoordynowane poczynania luźnych i samopas idących grup, ponoszących skutki rozbicia organizacyjnego.

## Akcja na własnym terenie

### WYKONANIE UCHWAŁ ZJAZDOWYCH I AUDIENCJE W MIN. SPRAWIEDLIWOŚCI

W dniu 12 czerwca 1936 r. delegacja Zarządu Związku Zrzeszeń w składzie: prezes Wacław Sikorskie, gener. sekretarz Zenon Szkolnicki oraz członkowie Zarządu: Stanisław Olejowski ze Lwowa i Kazimierz Sempiński z Poznania przedstawiła się i powitała p. Ministra Sprawiedliwości Witolda Grabowskiego.

Jednocześnie delegacja przedstawiła p. Ministrowi *uchwały Zjazdu Delegatów z dnia 24 maja 1936 r.* z uzasadnieniem poszczególnych postulatów, prosząc p. Ministra o opiekę i życzliwość dla naszego zespołu i zabiegów w przedmiocie wyrównania pokrzywdzeń oraz unormowania bytu i praw urzędników sądowych i prokuratorskich.

P. Minister oświadczył, że działalność naszej organizacji zasługuje na jego przychylność i życzliwość. Jeżeli chodzi o przedstawione postulaty, p. Minister oświadczył, że nie może obecnie jeszcze zająć odpowiedniego stanowiska co do poszczególnych żądań, jednakowoż sprawy te rozważy i w odpowiednim czasie po zareferowaniu mu ich porozumie się ponownie ze Związkiem Zrzeszeń co do możliwości pozytywnego załatwienia. Oczywiście w pierwszej linii trzeba tu wziąć pod uwagę względy budżetowe, które w obecnych warunkach są wielką przeszkodą w spełnieniu nawet słusznych żądań.

---

W dniu 19 czerwca 1936 r. delegacja Związku Zrzeszeń w osobach prezesa W. Sikorskiego i generalnego sekretarza Z. Szkolnickiego zgłosiła się do p. Wiceministra Sieczkowskiego, który był obecny na Zjeździe Delegatów i przedstawiła mu również postulaty zjazdowe z prośbą o poparcie.

---

Następnie delegacja odbyła konferencję z referentem personalnym Ministerstwa Sprawiedliwości p. radcą Węglewską, przedstawiając zgłoszone postulaty i uzasadniając je, prosiła o przychylne stanowisko i odpowiednie zareferowanie naszych spraw w momencie rozstrzygającym.

---

W dniu 11 sierpnia 1936 r. delegacja Związku Zrzeszeń w osobach kol. prezesa Sikorskiego i generalnego sekretarza kol. Szkolnickiego przedstawiła się prokuratorowi S. N. p. Mieczysławowi Siewierskiemu, dyr. Biura Personalnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Delegacja przedstawiła uchwały Zjazdu Delegatów i omówiła najbardziej aktualne sprawy, dotyczące zmian ustawy uposażeniowej i pragmatycznej. Szczególniej podkreślona została konieczność rozszerzenia grup, gdyż obecnie niżsi funkcjonariusze i urzędnicy rozpoczynają służbę i awansują w jednych i tych samych grupach, co ze względów służbowych i prestige'owych dla urzędników, należy uznać za nie wskazane; w dalszym ciągu delegacja omawiała kwestię przywrócenia dodatków za wysługę lat, dodatków za kierownictwo i innych oraz sprawę zmiany tabeli stanowisk i wprowadzenia odpowiedniej tytulatury z wyłączeniem nazwy „pomocnik kancelaryjny“. Poruszane były również sprawy awansowań i obsadzania wolnych stanowisk w odpowiednich grupach, a nie — jak to się dzieje, że na zwolnione stanowiska w wyższych grupach przyjmowani są praktykanci albo urzędnicy w grupach najniższych.

Delegacja zwróciła szczególniejszą uwagę na stosunki panujące w innych działach służby państwowej, przedstawiając zarazem stan, istniejący w sądownictwie, gdzie urzędnicy są bardziej pod wzglę-

dem dotowania upośledzeni, a nawet w samym sądownictwie jedynie stan urzędniczy nie doznaje żadnej opieki i poparcia, będąc pozostawiony sam sobie, dzieląc z ogółem li tylko obniżki i pokrzywdzenia, nie mogąc zaś od szeregu lat uzyskać nawet tych skromnych posunięć, które dla złagodzenia szerzącej się biedy stosowane są gdzie indziej. To też delegacja zwróciła się do pana dyrektora z gorącym apelem *o stałą opiekę i orędownictwo w sprawach urzędników sądowych i prokuratorskich, upatrując w Nim ten czynnik władzy, który najskuteczniej może spowodować pomyślne załatwienie postulatów naszego ogółu.*

P. dyr. Siewierski ze szczególnym zainteresowaniem wysłuchał wywodów delegacji, poczym oświadczył, iż stosunki wśród urzędników sądowych i prokuratorskich są mu znane, wie o tym że w rzeczywistości urzędnicy sądowi i prokuratorscy są pozbawieni opieki, że *usilnym jego staraniem będzie im tę opiekę i przychylność w traktowaniu spraw zapewnić,* a jeżeli chodzi o słuszne postulaty, p. dyr. przyrzekł rozpatrzeć je i zapoznać się z nimi bliżej, a ponadto zapewnił w sposób jak najbardziej kategoryczny o swym pozytywnym ustosunkowaniu się do zagadnień urzędniczych, oświadczając, że jak najchętniej i jak najżyczliwiej zajmie się tymi sprawami i będzie chciał jak najskuteczniej je popierać. Wreszcie oświadczył p. dyrektor, że postara się, ażeby przedstawione postulaty były załatwiane bezpośrednio albo za pośrednictwem Biura Personalnego oraz, że jeżeli chodzi o uzasadnienie pewnych zabiegów które dałyby się w obecnych warunkach zrealizawać, chciałby porozumiewać się z naszą Organizacją.

---

Dnia 24 i 25 października 1936 r. obradował w Warszawie Zarząd Główny Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P.

Na porządku dziennym obrad znajdowały się sprawy zawodowe, organizacyjne, gospodarcze i in.

W dwudniowych obradach przedyskutowano szczegółowo całokształt zagadnień dotyczących bieżących spraw, tworząc jednocześnie wytyczne dla prac na najbliższą przyszłość.

Według przyjętego planu uznano za najpilniejsze do zrealizowania następujące sprawy: zmianę ustawy uposażeniowej, zmianę tabeli stanowisk, zniesienie nadzwyczajnego podatku od uposażeń, zniesienie dekretu emerytalnego naruszającego nabyte prawa, obsadzanie wolnych stanowisk z uwzględnieniem wyższych grup, dokonanie awansów, obsadzenie etatów VI grupy w każdej apelacji.

Jednocześnie uchwalono starać się o uzyskanie w dniu następnym audiencji u p. dyrektora Departamentu Osobowego w Ministerstwie Sprawiedliwości, celem przedstawienia poruszonych spraw oraz poparcia w całokształcie uchwał Zjazdu Delegatów z dnia 24 maja, przedstawionych w dniu 12 czerwca p. Ministrowi Sprawiedliwości.

Niezależnie od tego uchwalono: 1) złożyć podziękowanie Stałej Delegacji Zrzeszeń Prawniczych za zaproszenie przedstawicieli naszej Organizacji na Zjazd Prawników Polskich w Katowicach w dn. 5—8 listopada 1936 r. a na Zjazd delegować z Warszawy prezesa Związku kol. W. Sikorskiego i z Katowic członka Zarządu Głównego i prezesa Zrzeszenia miejscowego kol. Trzemżalskiego Władysława; 2) przyłączyć się do akcji pomocy bezrobotnym i zwrócić się z wezwaniem do ogółu koleżanek i kolegów o zadeklarowanie na przeciąg 5 miesięcy składek według swej możności.

---

Dnia 26 października 1936 r. delegacja w osobach: prezesa Związku kol. W. Sikorskiego i członków Zarz. Głównego kol. kol.: Olejowskiego (Lwów) i Sempińskiego (Poznań) była przyjęta na dłuższej audiencji przez dyrektora Departamentu Osobowego p. M. Siewierskiego, a następnie przez radcę Ministerstwa p. M. Węglewską.

P. dyrektor Siewierski oświadczył delegacji, że po dokładnym przestudiowaniu postulatów Zjazdu dzieli je na dwie grupy: I — dotycząca zagadnień bliższych, co do których Ministerstwo ujawnia bezpośrednie zainteresowanie. Do tych należą uchwały ujęte w pierwszych 14 punktach (patrz uchwały Zjazdu — „Apel" nr 6/36); II — objętą pozostałymi punktami, co do których oświadczeń składać nie może, jako odnoszących się do zagadnień natury ogólnej, które mogą być kontynuowane jako postulaty ogółu urzędniczego na terenie międzyzwiązkowego porozumienia.

1) Przystępując do grupy pierwszej p. dyrektor oświadczył, że co do punktu 1 — zmiany tabeli stanowisk, odnośnie tytułów służbowych dla II i III kategorii urzędników sądowych i prokuratorskich, a szczególnie zmiany tytułu „pomocnik kancelaryjny" i wprowadzenia do nowej tabeli stanowisk tytułów, odpowiadających właściwości służby urzędników, *Ministerstwo wystąpiło do Rady Ministrów z inicjatywą i już dwukrotnie zwracało się z przypomnieniem tej sprawy; obecnie wystąpi z ponownym wystąpieniem.*

Co do p. 2 — zamianowania urzędnikami *stałymi* tych wszystkich urzędników sądowych i prokuratorskich (praktykantów i prowizorycznych), którzy posiadają wymagany przez przepisy o państwowej służbie egzamin, to *sprawa ta posunęła się o tyle naprzód, że p. Premier zarządził wydanie jednolitych dla całej służby państwowej wytycznych administracji personalnej. Wytyczne te uregulują również sprawę mianowań i awansów.*

3) Co do p. 3 — awansowania do grupy VI w granicach istniejących etatów, delegacja otrzymała odpowiedź, że sprawa ta traktowana jest pod kątem widzenia indywidualnych kwalifikacyj kandydata. Konieczny tu jest warunek posiadania wykształcenia najmniej 6 klas szkoły średniej celem uzyskania veniam studiorum. Delegacja stanęła na stanowisku niemożności stosowania takich rygorów w odniesieniu do urzędników, zajmujących odpowiedzialne stanowiska kierownicze i będących na schyłku swej kariery urzędniczej; ponadto stosowanie zasady wyjednywania zwolnień od cenzusu szkolnego przy każdym przejściu do grupy wyższej, jest niezgodne z przepisami o państwowej służbie cywilnej, według których veniam wymagane jest przy mianowaniu do wyższej kategorii, natomiast raz uzyskane dla danej kategorii ma swą ważność i skutek przy awansach w obrębie całej kategorii.

Wysunięto również postulat, aby przy indywidualnym traktowaniu awansowania do VI grupy

wzięte było pod uwagę, aby w każdej apelacji obsadzone było chociaż jedno stanowisko w VI grupie. *Postulat ten został potraktowany przychylnie.*

4) Co do p. 4 — przesunięcia o jedną grupę wyżej urzędników sądowych i prokuratorskich, którzy w ciągu ostatnich pięciu lat nie uzyskali awansu, a przy zaszeregowaniu ponieśli straty i pobierają dodatek wyrównawczy, to sprawę tę *Ministerstwo będzie starać się rozwiązać w drodze awansów, które będą miały miejsce w styczniu. Według wszelkiego prawdopodobieństwa awanse te będą wynosić 6% i w pierwszym rzędzie będą uwzględnieni ci oczywiście, którzy pobierają dodatek wyrównawczy.*

Bezpośrednio po audiencji w Ministerstwie potwierdzenie wiadomości o awansach nastąpiło w drodze półurzędowego komunikatu, opartego na informacjach z Prezydium Rady Ministrów.

5) Co do p. 5 — przyznania urzędnikom sądowym i prokuratorskim oraz urzędnikom, pełniącym funkcje kierowników rachub i kas sądowych dodatku za spełniane czynności kierownicze, to postulat sam w sobie jest słuszny, lecz stoją na przeszkodzie względy budżetowe. Delegacja powołała się na zeszłoroczne zabiegi i oświadczenia otrzymane w Ministerstwie, według których względy budżetowe nie odgrywały decydującej roli, lecz względy formalne zmiana rozporządzenia Rady Ministrów. Wydatek na ten cel, jak to Związek uzasadnił w swym memoriale, wyniósłby około 90.000 zł rocznie i pokryłby się w oszczędnościach, które zaznaczają się w nieobsadzaniu wyższych grup; w ten sposób wyrównałoby się częściowo brak należytego awansowania w tych grupach. Poza tym we wszystkich władzach i urzędach innych Ministerstw stosowane są i to w szerokim stopniu dodatki funkcyjne za kierownictwo. Z tego tytułu w innych działach służby państwowej nie ma oszczędności i kierownicy sekretariatów, których funkcja kierownicza zaznaczona jest w tabeli stanowisk i regulaminach sądowych, nie mogą znajdować się w gorszym położeniu od funkcjonariuszów innych resortów. Funkcjonariusze sądowi wyjątkowo pozbawieni są tych prerogatyw, z jakich korzystają funkcjonariusze wszystkich innych działów administracji państwowej. *Na wyraźne życzenie delegacja zobowiązała się przedstawić uzasadniony memoriał z dołączeniem konkretnych materiałów.*

6) Co do p. 6 — o nadanie tytułu kierownika sekretariatu tym sekretarzom sądowym i prokuratorskim, którzy przed zmianą tabeli stanowisk posiadali tytuł służbowy „naczelny sekretarz" oraz, o mianowaniu kierownikami sekretariatów tych sekretarzy sądów grodzkich, którzy faktycznie funkcje kierownicze spełniają, to postulat ten w części pierwszej załatwi przewidywana zmiana tabeli stanowisk, w części zaś drugiej sprawa została załatwiona kompromisowo, mianowicie w ten sposób, że *Ministerstwo uwzględni ten postulat w odniesieniu do wszystkich większych sądów grodzkich.*

7) Co do p. 7 — wyjednania, aby praktykanci na urzędników III kategorii rozpoczynali służbę conajmniej w XI grupie uposażeniowej, to na przeszkodzie do uwzględnienia tego postulatu stoi rozporządzenie Rady Ministrów. *Jednak Ministerstwo traktuje tę sprawę liberalnie i jeżeli tylko kandydat ma cenzus szkoły średniej, to mianowany jest w grupie XI z przeniesieniem etatu z III do II kategorii.*

8) Co do p. 8 — obsadzania wolnych stanowisk urzędniczych — to *obecnie Ministerstwo również liberalnie traktuje to zagadnienie, obsadzając wszystkie wolne stanowiska. Zasada mianowania na jedno stanowisko po opróżnieniu się dwóch stanowisk należy już do przeszłości.*

9) Co do p. 9 — obsadzanie etatów i stanowisk urzędniczych tylko urzędnikami zawodowymi z wyłączeniem elementu przejściowego, jakim są aplikanci. *Postulat ten w całości uwzględnia się. Wyjątki mogą stanowić jedynie aplikantki, które jednak nie będą zajmować bezpośrednio stanowisk kierowniczych, lecz traktowane w drodze normalnej, stosowanej do wszystkich urzędników.*

10) Co do p. 10 — przyznania urzędnikom sądowym i prokuratorskim wynagrodzenia za nadliczbowe godziny pracy — to postulat ze względów budżetowych *nie ma widoków powodzenia, jednak pożądane byłoby przedstawienie materiałów porównawczych z innych działów służby.*

11) Co do p. 11 — przyznania dodatków lokalnych (drożyźnianych ) dla urzędników sądowych w Gdyni, Pucku i Rybniku—to *postulat ten nie doznał powodzenia, gdyż na odnośne wystąpienie Ministerstwa nastąpiła odmowa.* Pomimo to delegacja podniosła niebywale ciężkie warunki mieszkaniowe i drożyznę w tych miejscowościach, uniemożliwiających skromnie uposażonym urzędnikom, a szczególnie obarczonym rodziną, egzystencję.

12) Co do p. 12 — przyznania dzieciom urzędników sądowych i prokuratorskich pierwszeństwa przy obsadzaniu posad we władzach i urzędach wymiaru sprawiedliwości. *Postulat ten został uznany za słuszny i wyrażona w nim zasada stosuje się w całej pełni.*

Aczkolwiek zmiana ustawy uposażeniowej należy do drugiej grupy postulatów, mających znaczenie ogólne i na wprowadzenie tego zagadnienia na porządek dzienny Ministerstwo Sprawiedliwości nie ma bezpośredniego wpływu, delegacja jednak poruszyła i tę sprawę, na co otrzymała odpowiedź, że w momencie, kiedy sprawa ta stanie się aktualną, Ministerstwo będzie pilnować, aby nie miały miejsca takie postanowienia, które krzywdziłyby szeroki ogół urzędniczy i aby zostały usunięte te nierównomierności, jakie zawiera obecna ustawa.

---

W drugim dniu III Zjazdu Prawników (6 listopada), przedstawiały się p. Ministrowi Sprawiedliwości w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach, poszczególne ugrupowania spod znaku Temidy, a wśród nich i prezydium Zrzeszenia miejscowego (prezes Trzemżalski, wiceprezes Majcher, sekretarz Furmanik, prezes miejscowego Koła Komorników Strycharczyk) łącznie z prezesem Centrali kol. Sikorskim, który po złożeniu imieniem Zrzeszenia Katowickiego wyrazów hołdu i czci p. Ministrowi oraz zapewnienia wiernej i oddanej służby dla Rzeczypospolitej i nawiązując do oświadczenia p. Ministra, złożonego przezeń w swoim czasie o zamierzeniach oparcia się w swej pracy na całości pracy administracji wymiaru sprawiedliwości, zapewnił, że urzędnicy sądowi i prokuratorscy, jako czynnik wykonawczy i współdziałają-

cy w pracy administracyjnej, w granicach swych zadań i obowiązków idą i będą zawsze szli po tej linii, na której p. Minister chce zrealizować swe zamierzenia. Jednocześnie prezes kol. Sikorski zgłosił postulat w formie najogólniejszej lecz istotnej dla zrzeszonego ogółu, postulat zawierający prośbę, aby zamierzenia tego ogółu p. Minister raczył darzyć swą opieką. W „Apelu", naszym związkowym organie prasowym — mówił — wysunęliśmy już postulat, a obecnie go ponawiamy, zapewniając jednocześnie, że nasze zamierzenia na gruncie organizacyjnym dążą do osiągnięcia takich celów, jak dobro wymiaru sprawiedliwości, dobro służby i dobro zrzeszonego ogółu.

Następnie zabrał głos kol. Trzemżalski, poruszając sprawę samodzielnych czynności, zagwarantowanych sekretarzom sądowym w sposób zasadniczy w „Prawie o ustroju sądów powszechnych" na skutek inicjatywy Związku Zrzeszeń. W tym celu powoływana była dwukrotnie przez Ministerstwo Sprawiedliwości — Komisja Opiniodawcza spośród urzędników, wskazanych przez Zarząd Główny Związku Zrzeszeń, lecz opinie tej komisji nie znalazły praktycznego zastosowania w przepisach wykonawczych. Obecnie, w momencie zamierzonych zmian w ustawodawstwie sądowym i przepisach wykonawczych, prosimy p. Ministra o wzięcie również i tej sprawy pod uwagę, jako wiążącej się z uproszczeniem urzędowania, co również będzie wpływać na szybszy i sprawniejszy wymiar sprawiedliwości przez odrzucenie zbędnego i nieprodukcyjnego balastu w pracy, którą sekretariaty sądowe są przeciążone.

W dalszym ciągu tej sprawy, kol. Sikorski podkreślił, że chodzi tu również o odciążenie sędziów w pracy nie wiążącej się z orzecznictwem i przekazanie pracy wykonawczej, wzorem niektórych państw zachodnich, całkowicie i bezpośrednio organowi wykonawczemu, tj. sekretarzom sądowym i prokuratorskim.

P. Minister przychylnie odniósł się do poruszonych przez delegację spraw, wyrażając jednocześnie życzenie przedstawienia materiałów, dotyczących poruszonej sprawy uproszczeń.

## W SPRAWIE SAMODZIELNYCH CZYNNOŚCI I UPROSZCZEŃ.

W momencie projektowania Prawa o Ustroju Sądów Powszechnych, kodeksów prawa formalnego oraz przepisów regulaminowych, kasowych i in., występowaliśmy z inicjatywą rozgraniczenia zadań w wymiarze sprawiedliwości i przekazania czynności wykonawczych sekretariatom do samodzielnego załatwienia. Aprobując tę inicjatywę, Ministerstwo Sprawiedliwości wprowadziło do Prawa o Ustroju Sądów Powszechnych zasadniczy przepis, zawarty w art. 265 § 2, opiewający, że w przypadkach określonych ustawami, sekretarze spełniają samoistne niektóre czynności sędziowskie, od których może nastąpić odwołanie się do sędziego lub sądu. Przepisy prawa formalnego, dotyczące czynności załatwianych w sekretariatach, zostały ujęte w formę takich dyspozycyj, które mogą być wykonane również i przez sekretariaty na mocy przepisów regulaminowych.

Niezależnie od tego w r. 1929 oraz w r. 1931 powołana została spośród urzędników sądowych i prokuratorskich, wskazanych przez Związek, komisja opiniodawcza, która opracowała i przedstawiła materiały, dotyczące powyższego zagadnienia.

Pomimo tak dalece przygotowanego gruntu, sprawa samodzielnych czynności sekretariatów, w przepisach wykonawczych nie doznała pozytywnego ujęcia w całej rozciągłości. Wprawdzie poszczególne przepisy wskazują, że te lub inne czynności załatwiają sekretariaty, lecz wszystko w najdrobniejszych nawet szczegółach za aprobatą czynnika sędziowskiego, za jego podpisem, pomimo, że odpowiedzialność ponosi sekretariat.

Godnym również zanotowania jest fakt, że w myśl § 115 reg. karnego sędzia może nieomal wszystkie swoje czynności zlecić sekretariatom do załatwienia w formie projektów.

W r. 1929 a następnie w r. 1931, jak zaznaczono wyżej, komisje opiniodawcze (urzędnicze) przygotowały obszerny materiał dotyczący zarówno samoistnych czynności, jak i uproszczeń urzędowania. Materiały te przedstawiliśmy Ministerstwu. Obecnie materiały te częściowo są nieaktualne, gdyż w międzyczasie następowały zmiany, a ponadto na tle kilkuletniej praktyki niechybnie nastąpiły zmiany poglądów odbiegające dalej od założeń teoretycznych, wysuwanych w nowych przepisach, oraz w sposobie urzędowania. Wobec tego nasze dawniejsze postulaty należałoby poddać rewizji, co mogłoby być dokonane przez zespół urzędniczy, choć nie liczny (kilka osób) lecz fachowo i praktycznie obeznany z poszczególnymi działami: z administracyjnym, karnym, cywilnym i kasowym.

Wskazane więc byłoby albo powołać nową komisję, wzorem dawnych, albo powołać do Komisji Ministerialnej fachowców z poszczególnych działów służby sądowej.

W swoich poczynaniach i wnioskach opieraliśmy się na wzorach przyjętych, mających zastosowanie na ziemiach zachodnich do czasu wprowadzenia jednolitych ustaw sądownictwa polskiego, oraz na wzorach Małej Reformy Sądownictwa Rzeszy Niemieckiej z r. 1922 (Kleine Justizreform 1922 r.), rozszerzającej w stopniu znaczniejszym od dotychczasowego samodzielne czynności sekretariatów sądowych.

W nawiązaniu do przedstawień, poczynionych p. Ministrowi Sprawiedliwości na audiencji w Katowicach w dniu 6 listopada r. b., Prezydium Zarządu Głównego powyższe uwagi przedstawiło p. Ministrowi w formie memoriału.

---

## W SPRAWIE DODATKÓW.

W dniach 29 listopada 1933 r., 12 marca i 10 listopada 1934 r., oraz 5 czerwca 1935 r. złożyliśmy memoriały w sprawie przyznania urzędnikom sądowym i prokuratorskim, pełniącym czynności kierownicze, dodatku funkcyjnego lub służbowego.

W memoriałach tych uzasadnialiśmy, że zarówno z tytułu pełnionych czynności, jak również określenia funkcji i tytułu służbowego w regulaminach sądowych oraz w tabeli stanowisk, stanowiska kie-

rowników sekretariatów są ustalone w sposób nie budzący wątpliwości, jako kierownicze. Skoro więc ani rzeczowa, ani prawna strona nie tylko że nie stoi na przeszkodzie, lecz ją potwierdza w sposób jak najbardziej kategoryczny i daje podstawę niezaprzeczoną do przyznania urzędnikom sądowym i prokuratorskim, pełniącym czynności kierownicze, dodatku funkcyjnego, nie widzimy żadnego powodu, ażeby oni z dobrodziejstwa tego dodatku byli wyłączeni, tym bardziej, że jak nam ze źródeł miarodajnych w swoim czasie komunikowano, dodatki dla kierowników sekretariatów sądowych były opuszczone jedynie przez przeoczenie, które jednak do dnia dzisiejszego nie zostało naprawione z wielką dla urzędników sądowych krzywdą. Gdyby pomimo wszystko z jakichkolwiek bądź względów wysuwane były obiekcje co do dodatku funkcyjnego, to z tych samych względów, wyżej przytoczonych, przysługuje kierownikom sekretariatów dodatek służbowy, który pobierają funkcjonariusze w innych działach służby. Dla przykładu przytoczymy dział skarbowości, gdzie kierownik działu egzekucyjnego, kierownik działu rachunkowo-kasowego, zakres czynności których jeżeli nie jest mniejszy, to w każdym razie nie większy od zakresu czynności kierownika sekretariatu sądowego czy rachuby, a mimo to pobierają dodatki służbowe.

W naszym pojęciu nie może tu być również brana pod uwagę zasada oszczędności, gdyż nie widzimy dobrej racji, ażeby oszczędność taka odnosiła się tylko do funkcjonariuszów sądownictwa, wówczas gdy nie stosuje się jej do innych działów służby państwowej, a nawet nie stosuje się w tym samym dziale, gdzie funkcjonariusze więziennictwa korzystają z dodatków funkcyjnych i służbowych.

W memoriale z dnia 10 listopada 1934 r. wykazaliśmy cyfrowo ilość stanowisk i sumę wydatku, jaki należałoby przeznaczyć na ten cel. Po złożeniu memoriału z dn. 5 czerwca r. ub. otrzymaliśmy oświadczenie, że biorąc pod uwagę kwotę, jaka będzie potrzebna na wydatek związany z tą sprawą (około 7.000 zł miesięcznie), ze strony Ministerstwa nie ma przeszkód do pozytywnego jej załatwienia ze strony finansowej. Wyłoniła się tylko trudność formalna, gdyż jak wynika z pisma Ministerstwa z dn. 13 lipca 1935 r. nr BP. 5930, skierowanego do naszego Związku, Ministerstwo uznało, iż „w tym czasie“ wystąpienie o nowelizację rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 102 poz. 781) jest nie aktualne.

Obecnie i ten wzgląd nie istnieje, gdyż między powołaną datą, a ponowioną uchwałą Zjazdu z dnia 23 i 24 maja 1936 r. w przedmiocie przyznania dodatków funkcyjnych zaszły zmiany, dotyczące rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 19 grudnia 1933 r. i rozporządzenie to było nowelizowane, na co wskazuje Dz. Ust. nr 38/35 poz. 287, nr 10/36 poz. 51, nr 52/36 poz. 369, nr 72/36 poz. 519 i nr 9/37 poz. 68.

Sprawa ta dla urzędników wymiaru sprawiedliwości ma znaczenie nie tylko materialne, lecz i prestiżowe.

Prezydium Zarządu Głównego powyższe uwagi na poparcie uchwały Zjazdu Delegatów w poruszonym przedmiocie, przedstawiło p. Ministrowi, prosząc o spowodowanie nowelizacji odnośnego rozporządzenia Rady Ministrów i ustanowienia dla urzędników sądowych i prokuratorskich dodatku funkcyjnego lub też służbowego.

---

W dniu 6 marca w Ministerstwie Sprawiedliwości odbyła się audiencja u dyrektora Dep. Osobowego p. M. Siewierskiego, przy udziale referenta osobowych spraw urzędniczych p. M. Węglewskiej.

W audiencji ze strony Związku wzięli udział prezes Zarządu Głównego W. Sikorski i generalny sekretarz Z. Szkolnicki, którzy poruszyli sprawę zmiany tabeli stanowisk, dodatków służbowych, mianowania kierowników sekretariatów w sądach grodzkich, mianowań w III kategorii w XI grupie i obsadę wolnych etatów.

1) Co do zmiany tabeli stanowisk, szczególniej tytułu — pomocnik kancelaryjny — to Ministerstwo Sprawiedliwości już kilkakrotnie przypominało tę sprawę w Prezydium Rady Ministrów i w obecności delegacji p. dyrektor Siewierski porozumiewał się ponownie, skąd otrzymał odpowiedź, że sprawa ta jest w toku i w niedługim czasie będzie załatwiona.

2) Co do dodatków — to sprawa ta z braku środków nie ma widoków korzystnego załatwienia, lecz może znaleźć rozwiązanie przy projektowanej nowej ustawie uposażeniowej.

3) Tytuł kierownika sekretariatu będzie przyznany we wszystkich większych sądach grodzkich i odpowiednie wnioski mogą być już zgłaszane do Ministerstwa, co się tyczy mianowania kierownikami tych sekretarzy, którzy mieli tytuł naczelnego sekretarza, — to Ministerstwo uważa, że z tej kategorii wszyscy zostali mianowani kierownikami za małymi wyjątkami, uzasadnionymi zmniejszoną kwalifikacją. Pożądane wskazanie konkretnych wypadków pominięcia.

4) Rozpoczynanie służby w III kategorii traktowane jest przychylnie w ten sposób, że po odbytej praktyce i złożonym egzaminie następują mianowania z urzędu w XI grupie.

5) Obsadzanie wolnych etatów w wyższych grupach może odbywać się, niestety, lecz tylko w granicach awansów, przy czym podane zostały cyfry awansowania lutowego, które podajemy na innym miejscu.

W trakcie audiencji delegacji zakomunikowano, że *postulat mianowania na stałe, o co Związek zabiegał, został załatwiony pozytywnie i że wydane zostało zarządzenie dotyczące mianowań tych urzędników prowizorycznych, którzy mają co najmniej pięć lat służby za sobą.*

---

Dnia 7 marca 1937 r. odbyło się plenarne posiedzenie Zarządu Głównego w którym wzięli udział: 1) prezes — Wacław Sikorski, 2) wiceprezes — Stefan Ebel, 3) generalny sekretarz — Zenon Szkolnicki, 4) skarbnik — Leonard Charkiewicz, oraz członkowie Zarządu: 5) Tadeusz Cichecki (Łódź), 6) Ignacy Jakowicki (Warszawa), 7) Józef Kosmulski (Lublin), 8) Zygmunt Kraszewski (Łomża), 9) Stanisław Olejowski (Lwów), 10) Leon Paweł Ossowski (Toruń), 11) Jerzy Przyłuski (Warszawa, redaktor i administrator „Apelu“), 12) Kazimierz Sempiński

(Poznań), 13) Władysław Trzemżalski (Katowice), 14) Ferdynand Wadowski (Kraków).

W wyniku całodziennych obrad powzięto jednomyślną uchwałę:

*„U trumny Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, Związek Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. ślubował: „w bolesnym dla nas momencie rozstania, kroczyć według Jego przykazań i idei, które żyć będą w nas i naszej potomności".*

*Z racji wydania przez płk. Koca deklaracji ideowo-politycznej, opartej na wskazaniach Naczelnego Wodza, Marszałka Śmigłego-Rydza, oświadczamy, że jesteśmy nadal wierni złożonemu ślubowaniu i stwierdzamy uroczyście, że naczelnym, statutowym zadaniem naszej organizacji jest: „dążenie do utrwalenia siły Państwa", a odzew w tym kierunku spotka się ze strony urzędników sądowych i prokuratorskich z najwyższym poparciem".*

W dalszej dyskusji nad aktualnymi sprawami zawodowymi, w której zabierali głos wszyscy członkowie Zarządu, rozważano następujące sprawy:

1) stosowania oszczędności w obsadzaniu etatów,

2) prowadzenia statystyki, mającej uzasadnić odciążenie stanu urzędniczego w miarę wzrostu agend,

3) zajęcia stanowiska w sprawie cofnięcia zezwoleń na wykonywanie przez osoby przedstawione przez Związki urzędników sądowych dystrybucji w budynkach sądowych,

4) zajęcia odpowiedniego stanowiska w sprawie struktury przyszłej ustawy uposażeniowej,

5) przekazania na zjazd delegatów kwestii umundurowania,

6) popierania aż do skutku sprawy dodatków funkcyjnych lub służbowych dla urzędników sądowych i prokuratorskich,

7) konsolidacji organizacyjnej na terenie Warszawy,

8) przeciwdziałania przestępczości wśród urzędników,

9) dodatków lokalnych dla uzdrowisk,

10) rozłożenia pożyczek oddłużeniowych na dłuższy okres czasu.

Na zakończenie zebrania kol. Wadowski zakomunikował na piśmie treść uchwały, jaka zapadła na walnym zgromadzeniu Zrzeszenia Urzędników Sądowych i Prokuratorskich apelacji krakowskiej w dn. 14 lutego 1937 r.

Treść uchwały brzmi jak następuje:

*„Wyrazić gorące podziękowanie Prezydium Zarządu Głóownego Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. w Warszawie za dotychczasowe niezmordowane starania w kierunku złagodzenia ciężkiej doli urzędników sądowych i prokuratorskich, uwieńczone poważnymi sukcesami, i prosić gorąco o dalszą pracę nad załatwieniem skromnych lecz słusznych postulatów urzędniczych".*

Kol. Trzemżalski z Katowic zgłosił podziękowanie pod adresem kol. Przyłuskiego za ułatwienie Związkowi i jego delegatom wzięcia udziału w III Zjeździe Prawników Polskich w Katowicach.

## AKCJA SZCZEGÓLNA.

Niezależnie od spraw, mających charakter postulatów ogólno-urzędniczych, co do których podejmowana jest akcja przez organizacje zespolone, do których należy nasz Związek i jest w nich reprezentowany przez członków prezydium Zarządu Głównego, znajduje się cały szereg spraw, dotyczących wyłącznie urzędników sądowych i prokuratorskich, o które należy zabiegać bezpośrednio w Ministerstwie Sprawiedliwości. Lecz niektóre ze spraw chociaż mają charakter ogólno-urzędniczych postulatów, wymagają również poparcia na terenie naszego Ministerstwa, celem osiągnięcia szybszych i skuteczniejszych wyników. Do takich spraw w roku sprawozdawczym należały:

1) sprawy obsadzania stanowisk w wyższych grupach. Zagadnienie to wiąże się częściowo ze sprawą awansowania, które w okresie sprawozdawczym odbyło się w normie wyższej od poprzednich. Cyfrowe dane podaliśmy w nr 3 „Apelu z r. b.,

2) sprawa dodatków funkcyjnych i służbowych,

3) sprawa zmiany tabeli stanowisk, szczególniej w odniesieniu do urzędników III kategorii. (Sprawa ta wybitnie była popierana w Prezydium Rady Ministrów przez Ministerstwo Sprawiedliwości),

4) o zamianowanie w sądach grodzkich kierownikami sekretariatów tych sekretarzy, którzy de facto funkcje te pełnią. (Postulat uwzględniony).

5) przemianowanie urzędników prowizorycznych którzy posiadali 5 lat służby — na stałych. (Postulat uwzględniony).

Sprawy wymienione, jak również i inne poruszone w niniejszym sprawozdaniu, były niezależnie od tego popierane na terenie b. Reprezentacji Zawodowej i na terenie Ogólnego Zrzeszenia. Do tego ostatniego wystąpiliśmy z wnioskiem o rozszerzenie ram projektowanych wniosków co do zmiany tabeli stanowisk, wysuwając koncepcję wprowadzenia do tabeli stanowisk dla III kategorii co najmniej trzech tytulatur służbowych oraz rozszerzenia projektu dotyczącego zatarcia kar dyscyplinarnych, który obejmowałby nietylko kary porządkowe i naganę, lecz pierwsze trzy stopnie kar dyscyplinarnych.

## ODDŁUŻENIE.

Stałe, trwające od kilku lat obniżanie uposażeń i doprowadzenie ich do poziomu głodowych płac, miało ten skutek, że spowodowało wśród pracowników średnich i niższych grup uposażenia olbrzymie zadłużenie. Polityka oszczędnościowa kosztem płac pracowniczych, które nie dość że są niskie, obłożone są stale ciężarami niewspółmiernych świadczeń, stworzyła wprost tragiczną sytuację. Ażeby choć w minimalnej części przyjść z pomocą zadłużonym,

organizacje zawodowe podniosły kwestię oddłużenia drogą udzielania bezprocentowych pożyczek z przeznaczonych na ten cel przez Skarb funduszów.

W wyniku podjętej akcji Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu, okólnikiem nr 10 z dn. 25 lutego 1936 r. zarządził utworzenie w ramach *funduszu zaliczek* na uposażenie specjalnego rachunku pod nazwą „Rachunek oddłużenia" w celu ułatwienia spłaty zobowiązań nadmiernie zadłużonym funkcjonariuszom państwowym.

Warunki uzyskania pożyczki bezprocentowej, jej wysokość oraz spłatę podaliśmy w nr 7-8 „Apelu" z 1936 r. (komunikat urzędowy).

## III ZJAZD PRAWNIKÓW POLSKICH.

Dnia 23 maja 1936 r. przedstawiciel Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych R. P., sędzia Sądu Najw. prof. dr Emil Stanisław Rappaport, witając Zjazd Delegatów Urzędników Sądowych i Prokuratorskich, zaprosił w imieniu Stałej Delegacji, przedstawicieli urzędników sądowych na III Zjazd Prawników Polskich w Katowicach w dn. 5—8 listopada 1936 r., zaznaczając, iż: *„tam, gdzie o udoskonalenie wymiaru sprawiedliwości chodzi, obecność czynnika natury techniczno-wykonawczej w osobach przedstawicieli urzędników sądowych, jest nie tylko symbolem, ale ma głębsze, praktyczne znaczenie"*.

Na skutek tego zaproszenia zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego — na III Zjeździe Prawników Polskich w Katowicach, urzędnicy sądowi i prokuratorscy byli reprezentowani przez prezesa Zarządu Głównego Wacława Sikorskiego oraz przez członka Zarządu Głównego a zarazem prezesa Związku Urzędników Sądowych i Prokuratorskich w Katowicach — Władysława Trzemżalskiego. Redaktor naszego pisma, kol. Przyłuski, zasiadał na posiedzeniu plenarnym Zjazdu jako sekretarz administracyjny Stałej Delegacji Zrzeszeń Prawniczych.

## SPRAWY ORGANIZACYJNE.

Scalenie ruchu organizacyjnego w zrzeszeniach apelacyjnych postąpiło znacznie naprzód, zaznaczając się dodatnio m. in. tym pomyślnym zjawiskiem, że szereg kół okręgowych, które znajdowały się w stanie bezczynnym, przejawiły swoją żywotność wciągając się w orbitę działalności zrzeszeń apelacyjnych. Dodatnie te objawy należy zanotować w odniesieniu do okręgów lubelskiego i wileńskiego.

Konferencja odbyta na podstawie uchwały Zjazdu Delegatów ze stowarzyszeniem obejmującym częściowo okręg Sądu Okręgowego warszawskiego nie dała wyników dodatnich, gdyż delegaci tego ugrupowania nie przedstawili żadnych konkretnych wniosków warunkujących przystąpienie do Zrzeszenia Apelacyjnego i do Związku Zrzeszeń, ograniczając — jak oświadczyli — swoją rolę do celów informacyjnych.

## FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ.

Obronność państwa jest naczelnym zadaniem każdego narodu, ceniącego swój niepodległy byt. Szczególniej cenną on jest rzeczą dla narodu polskiego, który utracił go, przeszedł wiekową niewolę i zdobył go ponownie. Dając wyraz patriotycznym uczuciom i dokumentując gotowość do obrony państwa, poszczególne zawody i organizacje wszczęły samorzutną akcję zbiórek na dozbrojenie armii. Na terenie sądownictwa wyłoniła się myśl wszcząć takąż akcję wspólnymi siłami zrzeszeń zawodów prawniczych i pokrewnych organizacyj, działających w zasięgu wymiaru sprawiedliwości.

W dniu 19 czerwca 1936 r. utworzony został ogólno-prawniczy komitet zbiórki na Fundusz Obrony Narodowej, do którego weszły ugrupowania: sędziów i prokuratorów, notariuszów, pracowników hipotek, adwokatury i in. Do komitetu tego weszło również ugrupowanie urzędników sądowych i prokuratorskich. Do prezydium komitetu powołany został prezes naszego Związku kol. W. Sikorski.

Akcja zbiórkowa została zakreślona na rok, przy czym dla urzędników stworzona została jako wytyczna — norma ½% i ¼% od uposażenia. Niezależnie od tego Związek nasz przekazał na cele FON. uprzednio zebrane w drodze składek 42.000 zł.

## POMOC ZIMOWA DLA BEZROBOTNYCH.

Zarząd Główny Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P., na plenarnym posiedzeniu w dn. 25 października 1936 r., rozważając sprawę pomocy zimowej dla bezrobotnych i wiążąc ją z akcją ogólno-obywatelską, powziął następującą uchwałę:

„Zarząd Główny Związku Zrzeszeń wzywa ogół urzędników sądowych i prokuratorskich do opodatkowania się na cel pomocy zimowej dla bezrobotnych według sił i możności finansowej".

Również i Zarząd Ogólnego Zrzeszenia Związków i Stowarzyszeń Pracowników Państwowych i Samorządowych, do którego Związek Zrzeszeń należy, na posiedzeniu w dniu 15 listopada 1936 r. postanowił zwrócić się do wszystkich organizacyj, w jego skład wchodzących o wezwanie swych członków do jak najwydatniejszego poparcia akcji Komitetu Pomocy Zimowej, jak również przez udział w pracy lokalnych i okręgowych komitetów.

Z uwagi na szerokie zainteresowanie się akcją na pomoc zimową dla bezrobotnych, Prezydium Zarządu Głównego przyjęło jako zasadę, że stawki orientacyjne na pomoc zimową dla bezrobotnych obliczać się mają wg norm, przyjętych przy składkach na Fundusz Obrony Narodowej. Przyjęliśmy ustaloną zasadę, że normą wytyczną dla dobrowolnych składek będzie jedynie uposażenie, że więc wobec tego nie będzie stosowana powszechna opłata od lokali, ani też jakakolwiek inna forma opłat na powyższy cel.

## UDZIAŁ W ORGANIZACJACH ZESPOLONYCH. ZEBRANIA I AUDIENCJE.

Przynależność Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. do organizacyj zespolonych, wkłada na Zarząd Główny, a zwłaszcza jego Prezydium, obowiązek brania czynnego udziału w pracach tych ugrupowań z tytułu członkowstwa i z tytułu pełnionych funkcyj.

Prezes kol. W. Sikorski pełnił funkcje: wiceprezesa w Ogólnym Zrzeszeniu Związków, a w okresie istnienia Reprezentacji Zawodowej, należąc do kierownictwa tejże, pełnił funkcje skarbnika. Jako członek kierownictwa, wchodził w skład Centralnej Rady Pracowniczej.

Generalny sekretarz kol. Z. Szkolnicki pełnił funkcje skarbnika w Ogólnym Zrzeszeniu Związków i Stowarzyszeń F. P. i S. oraz funkcje zastępcy w Kierownictwie Reprezentacji Zawodowej.

Wymieniony udział i funkcje w organizacjach zespolonych nakładają obowiązek brania udziału w posiedzeniach i prowadzenia agend, wynikających z funkcji. W tych warunkach, przedstawiciele prezydium Zarządu Głównego, wg swego zakresu czynności, brali udział w zebraniach i posiedzeniach, przy czym odbyli w Reprezentacji Zawodowej — 9 zebrań, w Ogólnym Zrzeszeniu — 8 zebrań, brali udział w Kongresie Emerytów i ogólnym zebraniu Związku Emerytów, konferencji prasowej. Niezależnie od tego z tytułu przedstawicielstwa braliśmy udział w ogólnym zebraniu Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów oraz w zebraniu Stowarzyszenia Prawników Administracyjnych.

Zarząd Główny odbył 4 plenarne zbrania, prezydium zaś 7 zebrań i posiedzeń w komplecie członków Zarządu zamieszkałych w Warszawie i około 40 zebrań i konferencyj nieprotokółowanych.

Przedstawiciel prezydium Zarządu Głównego w osobie prezesa Związku brał udział w zebraniach: Stowarzyszenia Urzędników Sądu Najwyższego i poszczególnych zrzeszeń apelacyjnych: w Warszawie, Wilnie, Lublinie, Poznaniu, Katowicach i Cieszynie, ogółem w jedenastu zebraniach, w tym 7 połączonych z wyjazdami i wygłoszeniem referatów na aktualne tematy. Zebrania te miały charakter organizacyjny, sprawozdawczy i informacyjny.

Przedstawiciele Zarządu Głównego odbyli następujące audiencje i konferencje: 3 audiencje u p. Ministra Sprawiedliwości, 2 — u p. Wiceministra, 3 — u p. dyrektora Departamentu Osobowego i 5 — u referenta do spraw osobowych p. Węglewskiej oraz kilka konferencyj w sprawach poszczególnych petentów.

Poza tym Prezydium brało udział w posiedzeniach Fundacji imienia Leona Supińskiego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w akademiach i odczytach urządzanych przez Koło Zrzeszenia Sędziów, oraz złożyło szereg wizyt oficjalnych i gratulacyj noworocznych i okolicznościowych dostojnikom władz centralnych i wymiaru sprawiedliwości.

W tymże okresie Ministerstwo Sprawiedliwości odniosło się do Związku Zrzeszeń o wyrażenie opinii co do projektu przepisów o przechowaniu i niszczeniu akt w sprawach sądowych i administracji sądowej. Opinię taką w obszernym wniosku w terminie zastrzeżonym pismem Ministerstwa złożyliśmy zgłaszając szereg uwag do projektu.

**Obrony indywidualne.**

W działalności Prezydium poważną pozycję zajmują obrony dyscyplinarne z urzędu i z wyboru. Ustawowy, organizacyjny i koleżeński obowiązek kolegów ze ścisłego prezydium (prezesa i generalnego sekretarza) stawiają ich na posterunku niesienia pomocy kolegom zgłaszającym się o pomoc obrończą. W okresie sprawozdawczym obron takich w sądzie apelacyjnym w Warszawie i w Ministerstwie Sprawiedliwości wykonano około 70, z rozłożeniem tej liczby na wskazane osoby z prezydium.

**Sprawozdanie kasowe.**

Sprawozdanie kasowe, jak corocznie, zostanie wydrukowane i rozdane delegatom, przybyłym na Zjazd, bezpośrednio przed Zjazdem, gdyż z uwagi na prace komisji rewizyjnej, która rozpocznie swe czynności na kilka dni przed Zjazdem, wcześniejsze przedstawienie tego sprawozdania nie jest możliwe.

**Czynności kancelaryjne.**

W okresie sprawozdawczym ogólny wpływ korespondencji Związku Zrzeszeń wynosił 234 liczb, zaś z tego wpływu i korespondencji bieżącej załatwiono 161 liczb.

W okresie sprawozdawczym poza uchwałami Zjazdu Delegatów, uzasadnianymi bezpośrednio, wniesiono 5 memoriałów, przytoczonych na innym miejscu niniejszego sprawozdania oraz dwa zbiorowe wnioski do Ogólnego Zrzeszenia.

## UZNANIE DLA DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Nie możemy również pominąć nadsyłanych nam uchwał, powziętych na walnych zebraniach dwóch organizacyj apelacyjnych (poza ogłoszoną na innym miejscu uchwałą Związku krakowskiego (str. 61):

*1) Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Stow. Urz. Sąd. i Prok. Apelacji Katowickiej, odbyte w dniu 21 marca 1937 r. wyraża uznanie i podziękowanie Zarządowi Głównemu Związku Zrzeszeń Urz. Sąd. i Prok. w Warszawie z prezesem Sikorskim na czele, za starania:*

*a) o zespolenie wszystkich urzędników sądowych i prokuratorskich w jedną wielką organizację zawodową,*

*b) o złagodzenie ciężkiej doli urzędników sąd. i prok., w jaką oni popadli wskutek znacznego zmniejszenia im uposażenia — na podstawie ustawy uposażeniowej z roku 1934,*

*c) o przywrócenie godności i praw urzędnikom wymiaru sprawiedliwości o ile chodzi o tytuły oraz awanse.*

*2) Walne Zgromadzenie członków Zrzeszenia Urzędników Sądowych i Prok. Okręgu Apelacyjnego w Lublinie, odbyte w dniu 21 marca 1937 r. wyraża gorące podziękowanie Prezydium Zarządu Głównego Związku Zrzeszeń Urz. Sąd. i Prok. R. P. w Warszawie za dotychczasowe niezmordowane starania w kierunku złagodzenia ciężkiej doli urzędników sąd. i prok., uwieńczone poważnymi sukcesami i prosi gorąco, aby w pracy swej dla dobra ogółu urzędników sąd. i prok. nie ustawało, lecz by wszystkimi siłami dążyło do pozytywnego załatwienia skromnych, lecz słusznych postulatów, zmierzających do poprawy bytu urzędników sąd. i prok.*

# SPRAWOZDANIE KOMITETU REDAKCYJNEGO „APELU"

„Apel", organ prasowy Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P., kończy w grudniu roku bieżącego dziesięć lat swojej pracy publicystycznej.

W skład Komitetu Redakcyjnego, zgodnie z regulaminem, wchodzą z urzędu: kol. Wacław Sikorski jako prezes Związku Zrzeszeń, kol. Jerzy Przyłuski jako naczelny redaktor pisma, kol. Janina Koneczna jako wiceprezes Związku Zrzeszeń, kol. Zenon Szkolnicki jako sekr. gen. Związku Zrzeszeń, kol. Leonard Charkiewicz jako skarbnik Związku Zrzeszeń; z kooptacji: kol. Maria Dembicka i kol. Helena Małkowska.

Czasopismo wychodzi co miesiąc. W 1936 r. wydano 12 numerów oraz do końca obecnego okresu sprawozdawczego (kwiecień 1937) 4 numery.

Okres pierwszego dziesięciolecia istnienia naszego organu prasowego zaznaczył się nader ważnym wydarzeniem, a mianowicie przyjęciem „Apelu" w poczet członków Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych R. P., do której wchodzą wszystkie organizacje i instytucje prawnicze Rzeczypospolitej. Z tą chwilą pismo nasze staje na równym poziomie z innymi czasopismami prawniczymi, a zaznaczyć należy, że chlubne to wyróżnienie świadczy o wysokim poziomie „Apelu", który wytrwałą i rzetelną pracą zdobył sobie uznanie i należytą ocenę w sferach prawnictwa polskiego.

Delegatem „Apelu" w Stałej Delegacji jest kol. redaktor Jerzy Przyłuski, który został wybrany do Rady Głównej Stałej Delegacji jako członek prezydium — sekretarz Wydziału Wykonawczego.

Każdy numer „Apelu" w okresie sprawozdawczym zawierał oprócz komunikatów, memoriałów, okólników i zarządzeń, szereg artykułów poruszających ciekawe i aktualne zagadnienia w sprawach zawodowych, organizacyjnych i prawnych.

W okresie sprawozdawczym (czerwiec 1936 — kwiecień 1937) wydrukowano w „Apelu" ogółem 160 artykułów. Na treść tych publikacyj składały się artykuły na tematy: organizacyjno-zawodowe (45), zagadnień prawnych (23), z życia naszych stowarzyszeń (24), wydarzeń aktualnych, rocznic, obchodów (19), spraw kobiecych (4); ogłaszano okólniki władz (4), komunikaty zawodowe (7); odpowiedzi Redakcji, „Zgrzyty", ogłoszenia — prawie w każdym numerze.

Wprowadzono również nowy dział rozrywek umysłowych, na który składają się szarady, łamigłówki krzyżówki itp. Redakcji chodzi o zapewnienie czytelnikom „Apelu" miłej rozrywki, mogącej zapełnić chwile wolne od zajęć zawodowych.

Należy podkreślić dodatni objaw jakim jest wzrastająca stale współpraca z redakcją kolegów z prowincji, nadsyłających w pokaźnej liczbie artykuły na najróżnorodniejsze tematy; artykułów takich zamieszczono w okresie sprawozdawczym 56 — z czego 32 artykuły poruszające bolączki naszego życia zawodowego, pozostałe zaś — informacje z działalności poszczególnych Stowarzyszeń.

Musimy z przykrością zaznaczyć, iż rubryka „Z życia naszych Stowarzyszeń" nie jest zbyt obfita. A jest to dział nader ważny, bo umożliwiańący zorientowanie się w potrzebach i dążeniach naszych kolegów z prowincji i uzgodnienia z nimi naszej współpracy, a głównie stanowi bardzo poważny wskaźnik pracy w terenie.

Nakład naszego czasopisma stale wzrasta, obecnie wynosi 5.500 egzemplarzy. W okresie sprawozdawczym załatwiono korespondencji wchodzącej i wychodzącej 166, pomijając wielką ilość korespondencji z urzędami pocztowymi w sprawach prenumeraty.

„Apel" należycie wywiązuje się z trudnej roli łącznika między centralną organizacją a członkami rozsianymi na całym obszarze państwa. Praca polegająca na obronie interesów szerokich rzesz urzędników sądowych, na poruszaniu na łamach czasopisma najaktualniejszych zagadnień, postulatów i potrzeb jest trudna i żmudna. Uzgodnienie i ujednostajnienie tej pracy na terenie związkowym jest konieczne.

Przychylne głosy i recenzje, które niejednokrotnie spotykamy w innych czasopismach, dodają nam bodźca do dalszej pracy dla dobra i pożytku naszych członków.


| Redakcja i Administracja (tel. 11-10-76), Warszawa, pl. Krasińskich 5. | Redaktor przyjmuje interesantów od g. 9—10, z wyjątkiem niedziel i świąt | Konto Zarządu Centralnego Związku w P. K. O. Nr. 595 |
|---|---|---|

**Cena prenumeraty:** kwartalnie z przesyłką — 1 zł. 50 gr. Rocznie — 6 zł. Cena numeru 50 gr., podwójnego 1 zł.
Członkowie Związku Zrzeszeń Urzędników Sądowych i Prokuratorskich R. P. otrzymują „Apel" bezpłatnie.

| Str. — 160 zł.; ½ str. — 80 zł.; ¼ str. — 40 zł.; ⅛ str. — 20 zł. | *Ogłoszenia:* Miejsca zastrzeżone o 25% drożej. Artykuły ogłoszeniowe: str.—250 zł.; ½ str. — 125 zł. | Ogłoszenia przyjmuje Administracja |
|---|---|---|

Naczelny Redaktor: **Jerzy Przyłuski** Wydawca: Związek Zrzeszeń Urzędn. Sądowych i Prokurat. Rz. P.

DRUKARNIA
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO
PRACOW. SAMORZ. TERYT. R. P.
W-WA, AL. JEROZOLIMSKA Nr 85
TELEFON Nr 7-26-23